

Prva knjiga o carevima

Borba za presto

¹ Car David je bio star i odmakao u godinama; pokrivali su ga odećom, ali nije mogao da se ugreje.

² Njegove sluge mu rekoše: „Hajde da za našega gospodara cara pronađemo mladu devicu, koja će se starati o njemu i služiti ga; neka leži uz tebe, pa će se naš gospodar car ugrejati.“

³ Potražili su mladu i lepu devojkicu po svim krajevima Izrailja, i našli su Avisagu Sunamku i doveli je caru.

⁴ Devojka je bila veoma lepa, starala se o caru i služila ga, ali car nije spavao s njom.

⁵ A Adonija, sin Agitin, se hvalisao: „Ja ću biti car!“ On je sebi nabavio kočije i konje, i pedeset ljudi koji su trčali pred njim.

⁶ Njegov otac ga nikada nije ukorio, rekavši: „Zašto si to uradio?“ On je, takođe, bio veoma zgodan, a rodio se posle Avesaloma.

⁷ On je bio u dogovoru sa Joavom, sinom Serujinim, i sveštenikom Avijatarom, koji su podržavali Adoniju.

⁸ Međutim, sveštenik Sadok, Venaja, sin Jodajev, prorok Natan, Semaj, Rei i Davidovi junaci nisu pristali uz Adoniju.

⁹ Jednom je Adonija prinosio na žrtvu sitnu i krupnu stoku i utovljene junce kod kamena Zoeleta u blizini En-Rogila. Pozvao je svu svoju

braću, careve sinove, i sve Judejce koji su bili careve slugе.

¹⁰ Ipak, nije pozvao ni proroka Natana, ni Venaju, ni junake, a ni svoga brata Solomona.

¹¹ Tada prorok Natan reče Vitsaveji, majci Solomonovoj: „Zar nisi čula da se Adonija, sin Agitin, zacario bez znanja našeg gospodara cara?

¹² A sad, hajde da te posavetujem kako da spaseš život i sebi i svome sinu Solomonu.

¹³ Idi caru Davidu i reci mu: 'O, moj gospodaru care, zar se ti nisi zakleo svojoj sluškinji rekavši: tvoj sin Solomon će carevati posle mene, i on će sesti na moj presto. Zašto je, onda, Adonija postao car?'

¹⁴ Dok ti još tamo budeš govorila s carem, ja ću ući za tobom i potvrditi tvoje reči.“

¹⁵ Vitsaveja ode caru u njegovu sobu. Car je bio veoma star, a Avisaga Sunamka je služila caru.

¹⁶ Vitsaveja je kleknula i poklonila se caru, a car je upita: „Šta želiš?“

¹⁷ Ona mu reče: „Gospodaru moj, ti si se pred Gospodom, Bogom svojim, zakleo svojoj sluškinji, rekavši: 'Tvoj sin, Solomon, će biti car posle mene, i on će sesti na moj presto.'

¹⁸ A evo, sada je Adonija car, a ti, moj gospodaru care, ne znaš o tome.

¹⁹ On je žrtvovao mnoštvo volova i ugojenih ovaca. Pozvao je i sve careve sinove, sveštenika Avijatara, zapovednika vojske Joava, ali nije pozvao tvoga slugu Solomona.

²⁰ O, gospodaru moj care, oči sveg Izrailja su uprte u tebe, da im kažeš ko će sesti na presto posle mog gospodara cara.

²¹ A kad se moj gospodar car upokoji sa svojim precima, ja i moj sin Solomon bićemo krivci.“

²² Dok je ona još govorila s carem, dođe prorok Natan.

²³ Tada su javili caru: „Ovde je prorok Natan.“ Kad je došao pred cara, poklonio se caru licem do zemlje.

²⁴ Natan reče: „Gospodaru moj care, da li si ti rekao: 'Adonija će biti car posle mene, i on će sesti na moj presto'?

²⁵ Jer on je danas otišao i žrtvovao volove, ugojenu stoku, i mnoštvo ovaca. Pozvao je sve careve sinove, vojne zapovednike i sveštenika Avijatara, i eno ih, jedu i piju pred njim i uzvikuju: 'Živeo car Adonija!'

²⁶ Međutim, nije pozvao ni mene, tvoga slugu, ni sveštenika Sadoka, ni Venaju, sina Jodajevog, a ni tvoga slugu Solomona.

²⁷ Kako to da je moj gospodar car doneo takvu odluku, a da nije obznanio svome sluzi ko će sesti na presto moga gospodara cara posle njega?“

Solomon dolazi na Davidov presto

²⁸ Car David odgovori: „Pozovite mi Vitsaveju!“ Ona je došla pred cara i stala pred njega.

²⁹ Tada se car zakle i reče: „Živoga mi Gospoda, koji je spasio moj život od svake nevolje,

³⁰ danas ću učiniti kako sam ti se zakleo pred Gospodom, Bogom Izrailjevim, rekavši: 'Tvoj sin Solomon biće car posle mene, i on će sesti na moj presto umesto mene.'“

³¹ Tada je Vitsaveja klekla i poklonila se caru licem do zemlje, rekavši: „Neka moj gospodar car David živi doveka!“

³² Zatim car David reče: „Pozovite mi Sadoka sveštenika, proroka Natana i Venaju, sina Jodajevog!“

³³ Kad su došli pred cara, car im reče: „Povedite sa sobom sluge svoga gospodara i posadite moga sina Solomona na moju mazgu, pa ga dovedite dole na Gion.“

³⁴ Neka ga tamo sveštenik Sadok i prorok Natan pomažu za cara nad Izrailjem. Potom zatrubite u trubu i recite: 'Živeo car Solomon!'

³⁵ Onda pođite za njim, a on neka dođe i sedne na moj presto, i neka vlada umesto mene; njega određujem da bude vladar nad Izrailjem i nad Judom.“

³⁶ Venaja, sin Jodajev, reče caru: „Amin! Neka Gospod, Bog moga gospodara cara, objavi tako.“

³⁷ Kao što je Gospod bio s mojim gospodarem carem, tako neka bude i sa Solomonom, i neka uzvisi njegov presto još više nego presto moga gospodara, cara Davida.“

³⁸ Tako siđu sveštenik Sadok, prorok Natan, i Venaja, sin Jodajev, s Herećanima i Felećanima, te posade Solomona na mazgu cara Davida i dođu na Gion.

³⁹ Tada je sveštenik Sadok uzeo iz Šatora rog s uljem i pomazao Solomona. Zatim su zatrubili u trubu, a sav narod je govorio: „Živeo car Solomon!“

⁴⁰ Sav je narod pošao za njim svirajući u svirale i radujući se glasno, tako da se tresla zemlja od

njihovog klicanja.

⁴¹ To je čuo Adonija i sve uzvanice koje su bile s njim, baš kad su završavali s gozбом. Kad je Joav čuo glas trube upita: „Kakva je to galama u gradu?“

⁴² Dok je on još govorio, dođe Jonatan, sin sveštenika Avijatara. Adonija reče: „Hodi ovamo, jer ti si čestit čovek, i donosiš dobru vest.“

⁴³ Jonatan odgovori Adoniji: „Baš obratno! Naš gospodar, car David, je postavio Solomona za cara!

⁴⁴ Car je poslao s njim sveštenika Sadoka, proroka Natana i Venaju, sina Jodajevog, s Herećanima i Felećanima. Oni su ga posadili na carevu mazgu,

⁴⁵ a sveštenik Sadok i prorok Natan su ga pomazali za cara na Gionu. Odande su nastavili veseleći se, i grad se uskomešao. To je galama koju ste čuli.

⁴⁶ Solomon već sedi na carskom prestolu.

⁴⁷ Došle su i careve sluge da blagoslove našeg gospodara, cara Davida, govoreći: 'Neka Bog učini ime Solomonovo većim od tvoga imena; neka podigne njegov presto iznad tvoga.' Car se na to poklonio na svojoj postelji.

⁴⁸ Zatim je car rekao: 'Neka je blagosloven Gospod, Bog Izrailjev, koji je danas dao da jedan od mojih sinova sedne na moj presto, i da to vidim svojim očima.'“

⁴⁹ Na ovo se sve Adonijine uzvanice prepadoše; ustali su; pa je svako otišao svojim putem.

⁵⁰ A Adonija je, u strahu od Solomona, otišao i uhvatio se za rogove žrtvenika.

⁵¹ Tada su Solomonu javili: „Eno, Adonija se uplašio cara Solomona i drži se za rogove žrtvenika, govoreći: 'Neka mi se car Solomon zakune danas, da neće pogubiti mačem svoga slugu!'“

⁵² Car Solomon reče: „Ako se pokaže čestitim, neće mu pasti ni dlaka s glave, ali ako se kakvo zlo nađe na njemu, umreće.“

⁵³ Tada je car Solomon poslao ljude, koji su ga spustili sa žrtvenika. Onda je došao i poklonio se caru Solomonu. Solomon mu reče: „Idi kući.“

2

David savetuje Solomona

¹ Kad se približio čas Davidove smrti, zapovedio je svome sinu Solomonu:

² „Ja odlazim na put kojim sva zemlja ide. Stoga budi jak i drži se muški.

³ Pazi na sva uputstva Gospoda, Boga svoga, sledeći njegove puteve i držeći njegove propise, njegove zapovedi, njegove pravila i njegova svedočanstva, kako je zapisano u Zakonu Mojsijevom, da bi bio uspešan u svemu što preduzimaš, kuda god se okreneš.

⁴ Tada će Gospod ispuniti obećanje koje mi je dao, rekavši: 'Ako tvoji sinovi budu pazili kako žive, i budu hodili preda mnom u vernosti svim svojim srcem i svom svojom dušom, nikada ti neće ponestati naslednika na Izrailjevom prestolu.'

⁵ Takođe znaš šta mi je učinio Joav, sin Serujin, i šta je učinio s dvojicom izrailjskih vojnih zapovednika, Avenirom, sinom Nerovim, i Amasom, sinom Jeterovim. On ih je ubio prolivši krv u miru

kao u ratu, okaljajući opasač oko svojih bokova i sandale na svojim nogama krvlju prolivenom u ratu.

⁶ Postupi kako ti mudrost nalaže, ali ne dozvoli da mu seda glava s mirom siđe u Svet mrtvih*.

⁷ A sinovima Varzelaja Galađana iskaži blagonaklonost, jer su bili uz mene kad sam bežao pred tvojim bratom Avesalomom. Zato neka jedu za tvojim stolom.

⁸ Kod tebe je i Semaj, sin Girin, Venijaminovac iz Vaurima. On me je ljuto proklinjao onog dana kad sam išao za Mahanajim. Ipak, došao je da me dočeka na Jordanu. Tada sam mu se zakleo Gospodom: 'Neću te pogubiti mačem.'

⁹ Zato mu ne opraštaj krivicu, jer ti si mudar čovek, i znaš kako da postupiš s njim, da pošalješ njegovu sedu glavu s krvlju u Svet mrtvih.“

¹⁰ Zatim se David upokojio sa svojim precima; sahranili su ga u Davidovom gradu.

¹¹ David je vladao nad Izrailjem četrdeset godina. U Hevronu je vladao sedam godina, a u Jerusalimu je vladao trideset tri godine.

Solomon učvršćuje svoju vlast

¹² Solomon je seo na Davidov presto, i njegovo carstvo se veoma učvrstilo.

¹³ A Adonija, sin Agitin, dođe Vitsaveji, majci Solomonovoj. Ona upita: „Dolaziš li s mirom?“

On reče: „S mirom.“

¹⁴ On reče: „Imam nešto da ti kažem.“ Ona reče: „Kaži.“

* **2:6** U izvornom tekstu *Šeol*, ili *podzemlje*, gde prebivaju duše umrlih.

¹⁵ On reče: „Ti znaš da je carstvo bilo moje, i da je sav Izrailj očekivao da budem car. Ali ispalo je drugačije, pa je pripalo mome bratu, jer ga je dobio od Gospoda.

¹⁶ A sad imam nešto što bih te zamolio. Nemoj me odbiti.“

Ona reče: „Govori.“

¹⁷ „Pitaj, molim te, cara Solomona – on te neće odbiti – da mi da Avisagu Sunamku za ženu.“

¹⁸ „U redu – reče Vitsaveja – razgovaraću s carem o tebi.“

¹⁹ Vitsaveja dođe caru Solomonu da s njim razgovara o Adoniji. Car je ustao da je pozdravi; poklonio joj se, pa je seo na presto. Tada su postavili stolicu za carevu majku, te je ona sela njemu s desne strane.

²⁰ Ona reče: „Tražila bih od tebe jednu malu stvar, nemoj me odbiti.“

Car joj reče: „Traži, majko, jer te neću odbiti.“

²¹ Ona reče: „Neka se da Avisaga Sunamka tvome bratu Adoniji za ženu.“

²² Car Solomon odgovori svojoj majci: „Zašto tražiš Avisagu Sunamku za Adoniju? Što ne tražiš i carstvo za njega, pošto je on moj stariji brat?! A još su i sveštenik Avijatar i Joav, sin Serujin, uz njega.“

²³ Tada se car Solomon zakle: „Neka mi Gospod tako učini, i još više, ako Adonija ne plati glavom za ove reči!

²⁴ Stoga, živoga mi Gospoda, koji me je postavio na presto Davida, oca moga, i podigao mi dom, kako je obećao, danas će Adonija biti pogubljen!“

²⁵ Tada car Solomon posla Venaju, sina Jodajevog, koji udari Adoniju, te on umre.

²⁶ Zatim je car rekao svešteniku Avijataru: „Idi u Anatot na svoj posed. Zaslužio si da umreš, ali te neću pogubiti danas, jer si nosio Kovčeg Gospoda Boga pred mojim ocem, i jer si podneo sve nevolje koje je moj otac podneo.“

²⁷ Tako je Solomon isključio Avijatara iz sveštenstva Gospodnjeg, da se ispuni reč Gospodnja izrečena u Silomu za dom Ilijev.

²⁸ Kad je ova vest došla do Joava, pobjegao je u Šator Gospodnji, i uhvatio se za rogove žrtvenika, pošto se Joav priklonio Adoniji, iako se nije priklonio Avesalomu.

²⁹ Tada su javili caru Solomonu: „Joav je pobjegao u Šator Gospodnji i eno ga kod žrtvenika.“ Car posla Venaju, sina Jodajevog i reče mu: „Idi i ubij ga.“

³⁰ Venaja uđe u Šator Gospodnji i reče Joavu: „Car zapoveda da izađeš.“

Ali on odgovori: „Neću, neka umrem ovde!“

Venaja se vrati caru s odgovorom: „Joav je rekao tako i tako; to je odgovor koji mi je dao.“

³¹ Car mu reče: „Uradi kako je rekao. Ubij ga, pa ga sahrani. Tako će se s mene i s doma moga oca ukloniti krivica za nevinu krv koju je Joav prolio.“

³² Tako će Gospod vratiti njegovo krvavo delo na njegovu glavu, jer je ubio dva pravedna čoveka i to bolja od njega; on je, bez znanja moga oca Davida, ubio mačem Avenira, sina Nerovog, vojvodu Izrailjevog, i Amasu, sina Jeterovog, vojvodu Judinog.

³³ Neka krivica za njihovu krv padne na glavu Joavu i njegovom semenu zauvek. A Davidu i

njegovom semenu, njegovom domu i njegovom prestolu, neka doveka bude mir od Gospoda.“

³⁴ Venaja, sin Jodajev, ode i udari Joava, te on umre. Sahranili su ga kod njegove kuće u pustinji.

³⁵ Car Solomon je umesto njega postavio Jodajevog sina Venaju nad vojskom, a sveštenika Sadoka je car postavio umesto Avijatara.

³⁶ Potom car posla po Semaja i reče mu: „Sagradi sebi kuću u Jerusalmu i ostani tamo; nikud ne izlazi odande.

³⁷ Onog dana kad izađeš i pređeš preko potoka Kidrona, znaj da ćeš svakako umreti, pa će tvoja krv pasti na tvoju glavu.“

³⁸ Semaj odgovori caru: „Povoljna je reč koju je rekao moj gospodar car. Tvoj sluga će uraditi tako.“ Semaj je dugo vremena ostao u Jerusalmu.

³⁹ Na kraju treće godine, dva Semajeva roba odbegnu k Ahisu, sinu Mahinom, caru gatskom. Semaju su javili: „Tvoji robovi su u Gatu.“

⁴⁰ Semaj ustane, osedla magare i ode u Gat, k caru Ahisu, da traži svoje robove. Semaj ode i dovede svoje robove iz Gata.

⁴¹ No, Solomonu su javili da je Semaj otišao iz Jerusalma u Gat i da se vratio.

⁴² Car posla po Semaja i reče mu: „Nisam li te zakleo Gospodom i upozorio te: 'Onog dana kad izađeš bilo gde, znaj da ćeš svakako umreti?' Zar mi nisi odgovorio: 'Povoljna je reč; poslušaću'?

⁴³ Zašto nisi održao zakletvu Gospodu i zapovest koju sam ti dao?“

⁴⁴ Car je još rekao Semaju: „Ti znaš u svom srcu sve zlo koje si učinio mome ocu Davidu. Neka Gospod vrati tvoje zlo na tvoju glavu.

⁴⁵ Neka Solomon bude blagosloven, a presto Davidov neka zauvek bude utvrđen pred Gospodom.“

⁴⁶ Tada je car dao naredbu Venaji, sinu Jodajevom, pa je otišao i udario Semaja, te je ovaj umro.

Tako se carstvo utvrdilo u Solomonovim rukama.

3

Solomon se moli za mudrost

¹ Solomon se sprijateljio s faraonom, carem Egipta, oženivši se njegovom ćerkom. Doveo ju je u Davidov grad i tamo je ostala dok nije dovršio gradnju svoga dvora, Doma Gospodnjeg, i zida oko Jerusalima.

² Narod je, međutim, prinosio žrtve na uzvišicama, jer u to vreme još nije bio sagrađen Dom Gospodnjem imenu.

³ Solomon je voleo Gospoda, sledeći uputstva svoga oca Davida, samo što je prinosio žrtve i kad na uzvišicama.

⁴ Car ode u Gavaon da tamo prinese žrtve, jer je tamo bila glavna uzvišica. Solomon je prineo hiljadu svespalnica na tom žrtveniku.

⁵ Gospod se u Gavaonu ukazao Solomonu noću u snu. Bog reče: „Traži šta želiš i ja ću ti dati.“

⁶ Solomon reče: „Ti si iskazao veliku milost svome sluzi, mome ocu Davidu, koji je hodio pred tobom u vernosti, pravednosti i poštenju srca. Ti si mu sačuvao ovu veliku milost i dao mu sina da sedne na njegov presto, kako je to danas.

⁷ A sad, Gospode, Bože moj, ti si postavio svoga slugu za cara umesto moga oca Davida. Ali ja sam još veoma mlad i ne znam vladati.

⁸ Sluga je tvoj usred tvog naroda, koji si izabrao, velikog naroda koji je toliko brojan da se ne da izbrojiti.

⁹ Daj svome sluzi poslušno srce da može suditi tvome narodu, i da može prosuditi šta je dobro a šta zlo; jer ko može suditi tvome narodu koji je tako veliki?“

¹⁰ Gospodu je bilo milo što je Solomon to tražio.

¹¹ Bog mu na to reče: „Pošto si tražio ovo, a nisi tražio za sebe ni dug život, ni bogatstvo, ni život svojih neprijatelja, nego si tražio razum da prosudiš šta je pravo,

¹² evo, učiniću po tvojoj reči. Dajem ti mudro srce i razum; takvog kao što si ti nije bilo pre tebe, a ni posle tebe se neće pojaviti neko kao što si ti.

¹³ Dajem ti i ono što nisi tražio: bogatstvo i slavu, tako da se niko od careva neće moći meriti s tobom za sveg tvoga veka.

¹⁴ Ako budeš sledio moje puteve i držao moje uredbe i zapovedi kao što je sledio tvoj otac David, tada ću produžiti i tvoj život.“

¹⁵ Solomon se probudio, ali bio je to san. Kad se vratio u Jerusalim, stao je pred Kovčeg saveza Gospodnjeg i prineo žrtve svespalnice i žrtve mira. Zatim je priredio gozbu za sve svoje sluge.

Solomonova mudra odluka

¹⁶ Potom su k caru došle dve žene, bludnice, i stale pred njega.

¹⁷ Jedna od žena reče: „Molim te, moj gospodaru. Ja i ova žena smo živele u istoj kući. Ja sam rodila dete dok je ona bila u kući.

¹⁸ Tri dana nakon mog poroda, rodila je i ova žena. Bile smo same; s nama nije bilo nikoga u kući, samo smo nas dve žene bile u kući.

¹⁹ Ali tokom noći umre sin ove žene, jer je legla na njega.

²⁰ Ustane ona usred noći i uzme mog sina koji je bio uz mene; a tvoja je sluškinja spavala. Ona ga je uzela u svoje naručje, a svog mrtvog sina je položila u moje naručje.

²¹ Probudim se ujutro da podojim svog sina, a on mrtav. Pošto je bilo jutro, ja ga pažljivo pogledam; vidim, nije to moj sin koga sam rodila.“

²² Ali druga žena reče: „Ne, moj sin je živ, a tvoj sin je mrtav.“

Na to prva reče: „Ne, nego je tvoj sin mrtav, a moj sin je živ.“ Tako su govorile pred carom.

²³ Tada car reče: „Jedna kaže: 'Moj sin je onaj živi, a tvoj sin je mrtav', a druga kaže: 'Ne, nego je tvoj sin mrtav, a moj je onaj živi.'“

²⁴ Car naredi: „Donesite mi mač.“ Oni donesoše mač pred cara.

²⁵ Car reče: „Presecite živo dete na dva dela, pa dajte jednu polovinu jednoj, a drugu polovinu drugoj.“

²⁶ Međutim, žena čiji je sin bio živ, ispunjena sažaljenjem prema svome sinu, reče: „Molim te, moj gospodaru, daj joj živo dete, samo ga nemoj ubiti!“

A ona druga reče: „Neće biti ni moje ni tvoje; preseći ga!“

²⁷ Tada car reče: „Dajte živo dete prvoj ženi; ne ubijajte ga. Ona je njegova majka.“

²⁸ Kad je sav Izrailj čuo za presudu koju je izrekao car, imali su strahopoštovanje za njega, jer su videli da je u njemu Božija mudrost da deli pravdu.

4

Solomonovi državni službenici

¹ Car Solomon je vladao nad svim Izrailjem.

² Ovo su bili njegovi glavari:

Azarija, sin Sadokov, sveštenik;

³ Elioref i Ahija, sinovi Sisini, pisari;

Josafat, sin Ahiludov, dvorski savetnik;

⁴ Venaja, sin Jodajev, vojvoda nad vojskom,

Sadok i Avijatar, sveštenici;

⁵ Azarija, sin Natanov, je bio nad namesnicima;

Zavut, sin Natanov, sveštenik i carev prijatelj;

⁶ Ahisar, dvorski upravitelj;

i Adoniram, sin Avdin, nad prinudnim radom.

Solomonovi namesnici

⁷ Solomon je imao dvanaest namesnika po svem Izrailju, koji su cara i njegov dom snabdevali hranom; svaki je bio dužan da snabdeva hranom po jedan mesec u godini.

⁸ Ovo su njihova imena:

Sin Orov u Jefremovoj gori;

⁹ sin Dekerov u Makasu, Sâlvimu, Vet-Semesu i Elonu Vet-hananskom;

¹⁰ sin Esedov, u Aruvotu; on je bio nadležan za Sokot i sav eferski kraj;

- ¹¹ sin Avinadavov, nad svim dorskim krajem; žena mu je bila Tafata, ćerka Solomonova;
- ¹² Vana, sin Ahiludov, je bio nad Tanahom i Megidom i svim Vet-Sanom, koji je kod Sarta, pod Jezraelom, od Vet-Sana do Avel-Meole, do preko Jokmeama;
- ¹³ sin Geverov u Ramotu galadskom; on je upravljao selima Jaira, sina Manasijinog, u Galadu i argovskoj oblasti u Vasanu, nad šezdeset velikih gradova sa zidinama i bron-zanim prevornicama;
- ¹⁴ Ahinadav, sin Idov, u Mahanajimu;
- ¹⁵ Ahimas u Neftalimu; on je bio oženjen Vase-matom, ćerkom Solomonovom;
- ¹⁶ Vana, sin Husajev, u Asiru i Valotu;
- ¹⁷ Josafat, sin Farujin, u Isaharu;
- ¹⁸ Semaj, sin Ilin, u Venijaminu;
- ¹⁹ Gever, sin Urijev, u zemlji galadskoj, u zemlji amorejskog cara Sihona i vasanskog cara Oga. Bio je samo jedan namesnik u toj zemlji.

Solomonova veličina

²⁰ Juda i Izrailj su bili mnogobrojni kao pesak pokraj mora. Jeli su i pili i veselili se.

²¹ Solomon je vladao nad svim carstvima od Eufrata do filistejske zemlje i egipatske granice. Oni su donosili danak i služili Solomonu sveg njegovog veka.

²² Dnevna količina hleba za Solomonov dvor bila je trideset kora* jednog brašna, i šezdeset kora drugog brašna†;

* 4:22 Oko 5 t. † 4:22 Oko 10 t.

²³ deset ugojenih volova i dvadeset volova s pašnjaka; stotinu ovaca i koza, osim jelena, srna, srndaća i ugojene živine.

²⁴ Jer on je vladao nad svim područjima zapadno od Eufrata, od Tapse do Gaze, nad svim carevima zapadno od Eufrata. On je uživao mir u svim područjima unaokolo.

²⁵ Juda i Izrailj, od Dana do Vir-Saveje, su spokojno živeli, svako pod svojom lozom i pod svojom smokvom, u sve dane Solomonove.

²⁶ A Solomon je imao četrdeset hiljada konja za jaslama za svoja kola, i dvanaest hiljada konjanika.

²⁷ A namesnici su, svaki svog meseca, snabdevali hranom cara Solomona i sve koji su sedeli za njegovim stolom; i nisu dozvolili da nešto nedostaje.

²⁸ Oni su, takođe, svaki prema svom redu, donosili ječam i slamu za konje i konje za vuču na mesto koje je tamo bilo određeno.

Solomonova mudrost

²⁹ A Gospod je Solomonu dao veoma veliku mudrost i razboritost, i razumevanje široko kao pesak na morskoj obali.

³⁰ Solomon je svojom mudrošću nadmašio mudrost svih naroda istoka i svu mudrost Egipta.

³¹ Bio je mudriji od svakog čoveka, mudriji od Etana Ezraita, i od Emana, Halkola i Darde, sinova Maolovih, pa se njegovo ime pročulo po svim narodima unaokolo.

³² Sastavio je tri hiljade poslovice, a njegovih pesama je bilo hiljadu i pet.

³³ Govorio je o drveću, od kedra sa Livana do izopa, koji raste iz zida; govorio je o životinjama i pticama, o gmizavcima i ribama.

³⁴ Ljudi iz svih naroda dolazili su da čuju Solomonovu mudrost, od svih careva na zemlji koji su čuli za njegovu mudrost.

5

Priprema za gradnju Doma

¹ Hiram, car tirski, je poslao svoje sluge Solomonu, jer je čuo da je bio pomazan za cara umesto svoga oca, a i zato što su Hiram i David bili prijatelji sveg Davidovog veka.

² Solomon je poslao poruku Hiramu, rekavši:

³ „Ti znaš da moj otac David nije mogao da sagradi Dom imenu Gospoda, Boga svoga, zbog ratova koje su vodili protiv njega svuda unaokolo, dok ih Gospod nije položio pod njegove noge.

⁴ Ali sada je meni Gospod, Bog moj, dao počinak sa svake strane, tako da nemam ni protivnika ni zle sreće.

⁵ Evo, ja sam naumio da sagradim Dom imenu Gospoda Boga svoga, kao što je Gospod obećao mome ocu Davidu, rekavši: 'Tvoj sin, koga ću umesto tebe postaviti na tvoj presto, on će podići Dom mome imenu.'

⁶ Stoga izdaj nalog da se kedrovi s Livana seku za mene. Moje sluge će biti s tvojim slugama, a ja ću plaćati nadnicu tvojim slugama koliko god ti odrediš. Naime, ti znaš da među nama nema takvog čoveka koji ume seći drveće kao Sidonci.“

⁷ Kad je Hiram čuo Solomonove reči, veoma se obradovao. Rekao je: „Neka je blagosloven danas Gospod, koji je Davidu dao mudrog sina da vlada nad ovim velikim narodom!“

⁸ Zatim je Hiram poslao poruku, rekavši:

„Primio sam poruku koju si mi poslao; učiniću sve što želiš s kedrovim i čempresovim drvetom.

⁹ Moje sluge će ih sa Livana spustiti do mora, a ja ću ih povezati u splavove i morem ih dovesti do mesta koje mi ti naznačiš. Ja ću ih razvezati, a ti ih odvezi, pa čini šta ti je volja. A ti snabdevaj hranom moj dom.“

¹⁰ Tako je Hiram snabdevao Solomona kedrovim i čempresovim drvetom, koliko god je hteo.

¹¹ A Solomon je snabdevao Hirama sa dvadeset hiljada kora* pšenice da se hrani njegov dom, i dvadeset kora† čistog ulja. Toliko je Solomon davao Hiramu godinu za godinom.

¹² A Gospod je dao Solomonu mudrost, kao što mu je obećao. Između Hirama i Solomona je vladao mir, pa su njih dvojica sklopili savez.

¹³ Car Solomon je podigao ljude iz svega Izrailja da kuluče. Bilo je trideset hiljada kulučara.

¹⁴ On ih je slao na Livan u smenama od po deset hiljada. Na Livanu su ostajali mesec dana, a dva meseca kući. Adoniram je bio nad prinudnim radom.

¹⁵ Solomon je imao sedamdeset hiljada nosača i osamdeset hiljada klesara u gori,

¹⁶ osim tri hiljade i tri stotine Solomonovih nadglednika nadležnih za rad, koji su nadzirali narod

* 5:11 Oko 3.250 t. † 5:11 Oko 3.250 l.

koji je obavljao posao.

¹⁷ Car je zapovedio da se izvadi veliko i skupoceno kamenje, da bi se isklesano kamenje položilo za temelj Doma.

¹⁸ Hiramovi i Solomonovi zidari i ljudi iz Givlija su klesali kamen i tesali drvo za gradnju Doma.

6

Solomon gradi Dom

¹ Četiri stotine i osamdesete godine po izlasku Izrailjaca iz Egipta, a četvrte godine vladavine cara Solomona nad Izrailjem, meseca Ziva – a to je drugi mesec – on je počeo da gradi Dom Gospodnji.

² Dom koji je car Solomon sagradio Gospodu bio je šezdeset lakata dug, dvadeset lakata širok i trideset lakata visok*.

³ Trem ispred glavne dvorane Doma bio je dvadeset lakata dug, prema širini Doma, i deset lakata† širok, prema dužini Doma.

⁴ Za Dom je načinio uske prozore s rešetkama.

⁵ Uz zid Doma je podigao građevinu na spratove, koja se prostirala oko zidova Doma, i oko Svetilišta i Svetinje nad svetinjama; u njoj je napravio bočne odaje.

⁶ Donji sprat građevine je bio širok pet lakata, srednji sprat šest lakata, a treći sedam lakata‡; jer je postavio potporne grede spolja oko Doma, da se grede ne bi umetale u zidove Doma.

* **6:2** Oko 30 m dug, 10 m širok i 15 m visok. † **6:3** Oko 10 m dug i 5 m širok. ‡ **6:6** Donji oko 2,5 m širine, srednji oko 3 m a treći oko 3,5 m.

⁷ Dok se Dom zidao, gradili su ga kamenom koji je već bio obrađen u kamenolomu, pa se u Domu nije čuo ni čekić, ni sekira niti ikakvo gvozdeno oruđe za vreme njegove izgradnje.

⁸ Ulaz donjeg sprata bio je na južnoj strani Doma; stepenice su zavijale gore na srednji sprat, a sa srednjeg na treći.

⁹ Kad je dovršio gradnju Doma, pokrio ga je gredama i kedrovim daskama.

¹⁰ Sagradio je građevinu oko celog Doma. Visina svakog sprata je bila pet lakata[§]; oni su sa Domom bili spojeni kedrovim gredama.

¹¹ Reč Gospodnja dođe Solomonu:

¹² „Što se tiče Doma koji gradiš, ako budeš sledio moje propise i slušao moje uredbe, ako budeš držao sve moje zapovesti živeći po njima, preko tebe ću ispuniti svoje obećanje, koje sam dao tvom ocu Davidu za tebe.

¹³ A ja ću se nastaniti među Izrailjcima i neću ostaviti svoj narod Izrailj.“

¹⁴ Tako je Solomon izgradio Dom i dovršio ga.

¹⁵ Unutrašnje zidove Doma je obložio kedrovim daskama. Zidove Doma je obložio drvetom, od poda do tavanice. Pod je obložio čempresovom daskom.

¹⁶ Na zadnjoj strani Doma je načinio pregradu od dvadeset lakata* od kedrove daske, od poda do zidova; to je sagradio kao unutrašnje Svetilište – Svetinju nad svetinjama.

¹⁷ Svetilište u Domu ispred Svetinje nad svetinjama bilo je četrdeset lakata.†

§ 6:10 Oko 2,5 m. * 6:16 Oko 10 m. † 6:17 Oko 20 m.

¹⁸ A na kedrovini unutar Doma su bili urezani pupoljci i rastvoreni cvetovi. Sve je bilo od kedrovine, tako da se kamen nigde nije video.

¹⁹ Svetinju nad svetinjama je sagradio unutar Doma da tamo postavi Kovčeg saveza Gospodnjeg.

²⁰ Ispred Svetinje nad svetinjama, koja je bila dvadeset lakata duga, dvadeset lakata široka, dvadeset lakata[‡] visoka i obložena čistim zlatom, bio je žrtvenik od kedrovine koji je takođe obložio.

²¹ Solomon je unutrašnjost Doma obložio čistim zlatom, a ispred Svetinje nad svetinjama je razvukao lanac i obložio ga zlatom.

²² Sav Dom je obložio zlatom, a zlatom je obložio i sav žrtvenik kod Svetinje nad svetinjama.

²³ U Svetinji nad svetinjama je načinio heruvime od maslinovog drveta; svaki je bio visok deset lakata[§].

²⁴ Jedno krilo heruvima je imalo pet lakata, a tako je i drugo krilo heruvima imalo pet lakata. Od vrha jednog krila do vrha drugog je bilo deset lakata.*

²⁵ I drugi heruvim je bio deset lakata; oba heruvima su imala istu meru i isti oblik.

²⁶ Visina svakog heruvima je bila deset lakata[†].

²⁷ Heruvime je postavio usred unutrašnjeg Svetilišta. Krila heruvima su bila raširena, tako da je krilo jednog dodirivalo jedan zid, a krilo drugog dodirivalo drugi zid. Druga krila su im se dodirivala u sredini Svetilišta.

²⁸ I heruvime je obložio zlatom.

[‡] **6:20** Oko 10 m duga, široka i visoka. **§** **6:23** Oko 5 m. ***** **6:24** Svako krilo je imalo 2,5 m a 5 m od vrha do vrha. **†** **6:26** Oko 5 m.

²⁹ Po svim zidovima Doma, iznutra i spolja, urezao je likove heruvima, palmi, i rastvorenih cvetova.

³⁰ Tako je i pod u Domu obložio zlatom spolja i iznutra.

³¹ Za ulaz u Svetinju nad svetinjama napravio je dvokrilna vrata od maslinovog drveta; stub i dovratnici su bili na pet uglova[‡].

³² Na tim dvokrilnim vratima od maslinovog drveta je urezao likove heruvima, palmi i rastvorenih cvetova, i obložio ih zlatom; heruvime i palme je obložio listićima zlata.

³³ Isto je učinio i sa ulazom u Svetilište, sa dovratnicima od maslinovog drveta na četiri ugla,

³⁴ i sa dvokrilnim vratima od čempresovog drveta; svako krilo je bilo napravljeno od dva dela koji su se sklapali i rasklapali.

³⁵ Na njih je urezao heruvime, palme i rastvorene cvetove, pa je izrezbareno ravnomerno obložio zlatom.

³⁶ Sagradio je i unutrašnje predvorje od tri reda tesanog kamenja i jednog reda kedrovih greda.

³⁷ Temelji Doma Gospodnjeg su bili položeni četvrte godine u mesecu Živu.

³⁸ Jedanaeste godine meseca Vula, koji je osmi mesec, Dom je bio završen sa svim svojim delovima i prema svemu što je bilo određeno za njega. Solomon ga je izgradio za sedam godina.

7

Solomonov dvor i ostale zgrade

[‡] 6:31 Ne zna se tačno o kakvim vratima se ovde radi, odnosno kako su ova vrata funkcionisala. Otuda razlike u prevodu.

¹ Solomon je zidao sebi dvor trinaest godina i dovršio ga.

² Sazidao je i dom u Livanskoj šumi, stotinu lakata dug, pedeset lakata širok i trideset lakata* visok, na četiri kedrova stuba, s kedrovim gredama iznad stubova.

³ Dom je bio pokriven kedrovim drvetom preko greda, koje su bile na četrdeset pet stubova, po petnaest u svakom redu.

⁴ Bilo je tri reda prozora, jedan naspram drugog u tri reda.

⁵ Sva vrata i pragovi su bili na četiri ugla, s prozorima koji su stajali jedan naspram drugog u tri reda.

⁶ Načinio je i trem od stubova, pedeset lakata dug i trideset lakata† širok. Trem je bio s prednje strane a ispred njega su bili stubovi s nadstrešnicom.

⁷ Zatim je načinio prestoni trem, to jest, sudski trem gde je delio pravdu; bio je obložen kedrovim od poda do krova.

⁸ U njegovoj kući gde je prebivao, bio je drugi trem iza onog trema. On je napravio dom kao taj trem za faraonovu ćerku kojom se oženio.

⁹ Sve ovo je bilo od skupocenog kamena, tesanog na meru i sečenog testerom, i iznutra i spolja, od poda do krova, i spolja do velikog dvorišta.

¹⁰ Temelj je bio od velikog i skupocenog kamena, veličine od osam i deset lakata‡.

¹¹ Odozgo je bilo skupoceno kamenje tesano po meri, i kedrove daske.

* **7:2** Oko 50 m dug i širok i oko 15 m visok. † **7:6** Oko 25 m dug i 15 m širok. ‡ **7:10** Oko 4 m i 5 m.

¹² Veliki trem je imao unaokolo tri reda tesanog kamenja i jedan red kedrovih balvana, kao unutrašnje dvorište Doma Gospodnjeg i hramski trem.

Oprema Doma

¹³ Car Solomon je poslao poruku Hiramu iz Tira i pozvao ga.

¹⁴ On je bio sin jedne udovice iz Neftalimovog plemena, kome je otac bio iz Tira. On je bio umetnik bronzarski. Hiram je bio veoma vešt i uman, pa je svašta umeo da napravi od bronzе. On je došao k caru Solomону i uradio mu sav posao.

¹⁵ Salio je dva stuba od bronzе; jedan stub je bio osamnaest lakata visok, a dvanaest lakata[§] mu je bio obim unaokolo. Drugi stub je bio jednak prvom.

¹⁶ Zatim je načinio dva oglavlja salivena od bronzе da se stave odozgo na stubove. Jedno oglavlje je bilo visoko pet lakata, a drugo oglavlje je takođe bilo visoko pet lakata*.

¹⁷ Na oglavljljima, koja su bila na vrhu stubova, načinio je prepletene pletenice i vrpce u obliku lanaca; sedam na jednom oglavlju i sedam na drugom oglavlju.

¹⁸ Na ta dva oglavlja je napravio i dva reda narova oko jedne pletenice da pokrivaju oglavlje na vrhu stubova; isto je napravio i na drugom oglavlju.

¹⁹ Na ta dva oglavlja na vrhu stubova u tremu, bili su napravljeni ljiljani od četiri lakta†.

§ 7:15 Oko 9 m u visinu i 6 m u obimu. * 7:16 Oko 2,5 m. † 7:19 Oko 2 m.

²⁰ Na oglašljima oba stuba, iznad i ispod pletenica, bilo je dve stotine narova u dva reda svuda oko oba oglašlja.

²¹ Takve stubove je postavio na tremu Doma; desni stub je nazvao Jakin, a levi stub je nazvao Voaz.

²² Na vrhu stubova bili su vešto izrađeni ljiljani. Tako je rad na stubovima bio završen.

²³ Zatim je izradio more od iskovanog metala. Bilo je sasvim okruglo i imalo je deset lakata od jednog kraja do drugog; bilo je pet lakata visoko, a u obimu je bilo trideset lakata[‡], mereno užetom.

²⁴ Ispod ruba su mu bili ukrasi u obliku cvetnih latica svuda oko njega, po deset na svaki lakat, kojima je bilo optočeno more unaokolo; dva je reda latica bilo saliveno s njim.

²⁵ *More* je stajalo na dvanaest volova; tri su gledala na sever, tri su gledala na zapad, tri su gledala na jug, a tri su gledala na istok. *More* je stajalo na njima odozgo, a njihova zadnja strana je bila unutra.

²⁶ Debljina mu je bila jedan pedalj[§], a rub mu je bio kao rub čaše, kao cvet ljiljana, i primalo je dve hiljade vata^{*}.

²⁷ Zatim je načinio deset podnožja od bronz; svako podnožje je bilo po četiri lakta u dužinu, četiri lakta u širinu, i tri lakta[†] u visinu.

²⁸ A podnožja su bila ovako napravljena: okviri su bili pričvršćeni između uglova.

[‡] **7:23** Oko 5 m od jednog do drugog kraja, oko 2,5 m u visinu a u obimu oko 15 m. [§] **7:26** Oko 23 cm. ^{*} **7:26** Oko 40.000 l.

[†] **7:27** Oko 2 m u dužinu i širinu i oko 1,5 m u visinu.

²⁹ Na okvirima među uglovima bili su lavovi, volovi i heruvimi, a odozgo na uglovima su bili stubići. Ispod i iznad lavova i volova bio je iskovan venac.

³⁰ Ispod svakog podnožja bila su po četiri bronzana točka s bronzanim osovinama, a na četiri ugla bili su držači. Držači pod svakom umivaonicom bili su sliveni sa svakim vencem.

³¹ Otvor unutar podnožja, bio je jedan pedalj[‡]. Otvor je bio okrugao, a sa svojim postoljem bio je pedalj i po[§]. Na otvoru su bili urezani ukrasi; ali oplata nisu bile okrugle, nego četvrtaste.

³² Četiri točka su bila ispod oplata, a osovine točkova su bile pričvršćene na postolje. Visina svakog točka bila je lakat i po^{*}.

³³ Točkovi su bili napravljeni kao točkovi za kola; njihove osovine, glavnjače, naplaci i paoci, sve je bilo liveno.

³⁴ Bila su četiri držača na četiri ugla; držači su bili spojeni s postoljem.

³⁵ Na vrhu postolja bio je okrugli remen pola lakta[†] visine. Držači i oplata su bili pričvršćeni za vrh postolja.

³⁶ Na njegovim uglovima i oplata izrezao je heruvime, lavove i palme, gde god je bilo mesta, i vence svuda unaokolo.

³⁷ Na taj je način načinio deset podnožja; svi su bili jednako saliveni, jednake mere i oblika.

³⁸ Načinio je i deset umivaonica od bronz, koje su zahvatale po četrdeset vata[‡]; svaka umivaonica

[‡] 7:31 Oko 23 cm. § 7:31 Oko 34,5 cm. * 7:32 Oko 75 cm.

[†] 7:35 Oko 25 cm. [‡] 7:38 Između 1.000–1.600 l, zavisno od načina računanja drevnih mera.

je imala obim od četiri lakta[§], i svaka je umivaonica zahvatala po četrdeset vata. Po jedna umivaonica je stajala na svakom od deset podnožja.

³⁹ Namestio je pet podnožja na desnoj strani Doma, i pet na levoj strani Doma. More je postavio na desnu stranu, prema jugoistoku.

⁴⁰ Hiram je napravio i lonce, lopatice i kotliće. Tako je Hiram dovršio sav posao koji je radio na Domu Gospodnjem za cara Solomona:

⁴¹ Dva stuba i dva okrugla ogavlja na vrhu dva stuba, i dve pletenice da pokrivaju ta dva ogavlja na vrhu dva stuba;

⁴² četiri stotine narova na dve pletenice; dva reda narova na svakoj pletenici, da pokrivaju dva okrugla ogavlja na vrhu stubova;

⁴³ deset podnožja i deset umivaonica na njima;

⁴⁴ jedno more i dvanaest volova ispod mora;

⁴⁵ lonce, lopatice i kotliće. Svi sudovi koje je Hiram napravio caru Solomonu za Dom Gospodnji, bili su od uglačane bronz.

⁴⁶ Car ih je lio u glinenim kalupima, u dolini Jordana, između Sokota i Sartana.

⁴⁷ Solomon nije merio sve sudove, jer ih je bilo mnogo; nije se tražio izveštaj o težini bronz.

⁴⁸ Solomon je napravio i sve ostalo posuđe koje je bilo u Domu Gospodnjem:

zlatni žrtvenik,
zlatni sto na kome je bio prineseni hleb,

§ 7:38 Oko 2 m.

⁴⁹ svećnjake od čistog zlata, pet s desne strane i pet s leve strane ispred Svetinje nad svetinjama;

latice, svetiljke i mašice od zlata;

⁵⁰ čaše, usekače i kotliće; kadionice i tepsije od čistog zlata;

zlatne prevornice za vrata unutrašnjeg Doma – za Svetinju nad svetinjama i za vrata velike dvorane.

⁵¹ Tako je bio dovršen sav posao koji je car Solomon uradio za Dom Gospodnji. Zatim je uneo u riznicu Doma Gospodnjeg stvari koje je njegov otac David posvetio: srebro, zlato, i posuđe.

8

Osvećenje Doma

¹ Tada je Solomon okupio u Jerusalimu izrailjske starešine, sve plemenske knezove i vođe izrailjskih porodica, da prenesu Kovčeg saveza Gospodnjeg iz Davidovog grada, sa Siona.

² Svi Izrailjci su se okupili kod cara Solomona na praznik u mesecu Etanimu, što je sedmi mesec.

³ Kad su došle sve izrailjske starešine, sveštenici su poneli Kovčeg.

⁴ Poneli su i Kovčeg Gospodnji i Šator od sastanka i sve sveto posuđe, koje je bilo u Šatoru; nosili su ih sveštenici i Leviti.

⁵ A car Solomon i sva zajednica Izrailjaca, koji su se okupili kod njega pred Kovčegom, prinosili su na žrtvu toliko sitne i krupne stoke da ih se nije moglo izbrojiti ni proračunati.

⁶ Zatim su sveštenici doneli Kovčeg saveza Gospodnjeg na njegovo mesto, u unutrašnje Svetilište Doma, u Svetinju nad svetinjama, pod krila heruvima.

⁷ Naime, heruvimi su imali raširena krila nad Kovčegom, tako da su od gore zaklanjali Kovčeg i njegove drške.

⁸ Drške su bile toliko dugačke da su se njihovi krajevi videli iz Svetilišta ispred Svetinje nad svetinjama. Ipak, nisu se videle spolja. Tamo su do dana današnjeg.

⁹ U Kovčegu nije bilo ničeg osim dve kamene ploče, koje je tamo položio Mojsije na Horivu, kad je Gospod sklopio savez sa Izrailjcima, nakon što su izašli iz Egipta.

¹⁰ Kad su sveštenici izašli iz Svetilišta, oblak je ispunio Dom Gospodnji.

¹¹ Sveštenici nisu mogli da stoje i obavljaju službu zbog oblaka, jer je slava Gospodnja ispunila Dom Gospodnji.

¹² Tada Solomon reče: „Gospod je rekao da će prebivati u gustoj tami.

¹³ Ja sam ti sagradio veličanstveni Dom, stan gde ćeš prebivati doveka.“

Solomonov govor

¹⁴ Zatim se car okrenuo i blagoslovio sav zbor Izrailjev, dok je sav zbor Izrailjev stajao.

¹⁵ Tada reče:

„Neka je blagosloven Gospod, Bog Izrailjev, koji je svojom rukom izvršio ono što je svojim ustima obećao mome ocu Davidu, rekavši:

¹⁶ 'Od dana kad sam izveo svoj narod Izrailj iz Egipta, nisam izabrao grad među svim plemenima Izrailjevim da se sagradi Dom gde bi prebivalo moje ime; ali sam izabrao Davida da vlada nad mojim narodom Izrailjem.'

¹⁷ Moj otac David je naumio da sazida Dom imenu Gospoda, Boga Izrailjevog.

¹⁸ No, Gospod reče mome ocu Davidu: 'Dobro si učinio što si u svom srcu naumio da sazidaš Dom mome imenu.

¹⁹ Ipak, nećeš ti sagraditi Dom, nego će tvoj sin, koji je potekao iz tvojih bedara, sagraditi Dom mome imenu.'

²⁰ Gospod je održao obećanje, te sam ja nasleđio svoga oca Davida na Izrailjevom prestolu, kako je Gospod obećao, i izgradio Dom imenu Gospoda, Boga Izrailjevog.

²¹ Postavio sam i mesto za Kovčeg, gde je savez Gospodnji, koji je on sklopio sa našim precima kad ih je izveo iz Egipta.“

Solomonova molitva

²² Solomon je stao pred žrtvenik Gospodnji, ispred sveg zbora Izrailjevog, ispružio ruke prema nebu

²³ i rekao:

„O, Gospode, Bože Izrailjev, nema Boga kao što si ti, gore na nebesima, ni dole na zemlji, koji čuvaš savez i milost svojim slugama koji hodaju pred tobom svim svojim srcem.

²⁴ Ti si ispunio što si rekao svome sluzi, mome ocu Davidu; što si rekao svojim ustima, to si izvršio svojom rukom, kao što je to danas.

²⁵ A sad, Gospode, Bože Izrailjev, održi što si obećao svome sluzi, mome ocu Davidu, kad si rekao: 'Neće ti nestati potomka preda mnom koji će sedeti na Izrailjevom prestolu, samo ako tvoji sinovi budu pazili na svoj put i hodili preda mnom, kao što si ti hodio preda mnom.'

²⁶ A sad, Bože Izrailjev, neka se ispuni tvoja reč, koju si rekao svome sluzi, mome ocu Davidu.

²⁷ Ali zar će Bog zaista boraviti na zemlji? Ni najviša te nebesa ne mogu obuhvatiti, a kamoli ovaj Dom što sam sagradio.

²⁸ Obazri se na molitvu sluge svoga i na njegovu molbu, Gospode Bože; poslušaj vapaj i molitvu, koju sluga tvoj upućuje danas pred tobom.

²⁹ Neka tvoje oči motre na ovaj Dom i noću i danju, prema mestu za koje si rekao: 'Moje će ime biti tamo', kako bi čuo molitvu koju ti sluga tvoj upućuje na ovom mestu.

³⁰ Počuj preklinjanje svoga sluge i svoga naroda Izrailja kojim se mole na ovom mestu. Poslušaj na nebu, na mestu gde prebivaš – poslušaj i oprosti.

³¹ Kad neko zgreši protiv svog bližnjega, te se od njega traži da se zakune, i on dođe i zakune se pred tvojim žrtvenikom u ovom Domu,

³² ti čuj s nebesa i deluj, te osudi onoga koji je učinio bezakonje svaljujući na njegovu glavu prema onome što je učinio. A pravednika nagradi prema njegovoj pravednosti.

³³ Ako tvoj narod Izrailj bude poražen od neprijatelja zato što su zgrešili protiv tebe, ali se pokaju pred tobom i daju slavu tvome imenu, pa

se pomole i preklinju za milost u ovom Domu,
³⁴ ti čuj na nebesima i oprosti greh svoga naroda Izrailja, i vrati ih u zemlju koju si dao njihovim precima.

³⁵ Ako se nebo zatvori i ne daje kišu, jer su zgrehili protiv tebe, pa se pomole na ovom mestu, te odaju slavu tvome imenu i pokaju se za svoje grehe, pošto ih poniziš,

³⁶ ti čuj na nebesima i oprosti greh svojih slugu, svoga naroda Izrailja. I kad ih naučiš dobrom putu da po njemu hode, pošalji kišu svojoj zemlji, koju si dao svome narodu u nasledstvo.

³⁷ Ako zemlju zadesi glad, ili pomor, suša, kukolj, skakavci, gusenice, ili kad ih neprijatelj opkoli u kojem od njihovih gradova; kakva god da je pošast ili bolest,

³⁸ pa bilo ko od sveg tvog naroda Izrailja oseti tegobu u svom srcu i uputi molitvu ili molbu šireći ruke prema ovom Domu,

³⁹ usliši na nebesima, na tvom Prebivalištu. Oprosti i deluj: daj svakome po svim njegovim delima, jer ti znaš njegovo srce – samo ti znaš srce svih ljudi –

⁴⁰ da bi te se bojali u sve dane dok žive u zemlji koju si dao njihovim ocima.

⁴¹ Ako i stranac, koji nije od tvog naroda Izrailja, dođe iz daleke zemlje radi tvog imena,

⁴² jer će se čuti za tvoje veliko ime i za tvoju moćnu ruku i ispruženu mišicu – ako dođe i pomoli se u ovom Domu –

⁴³ usliši ga na nebesima, na tvom Prebivalištu, i učini sve za šta ti ovaj stranac zavapi, da bi narodi na zemlji upoznali tvoje ime i da bi te se bojali,

kao tvoj narod Izrailj, i da bi znali da se tvoje ime priziva nad ovim Domom koji sam sagrađio.

⁴⁴ Ako tvoj narod izađe u boj protiv svoga neprijatelja putem kojim ga ti pošalješ, i oni se pomole Gospodu prema gradu koji si izabrao, i prema Domu koji sam sagrađio tvome imenu,

⁴⁵ čuj na nebesima njihovu molitvu i njihovu molbu, te im dodeli pravdu.

⁴⁶ Ako zgreše protiv tebe – jer nema čoveka koji ne čini greh – i ti se razgneviš na njih i izručiš ih njihovim neprijateljima, koji ih odvedu kao zarobljenike u neprijateljsku zemlju, bilo daleko ili blizu,

⁴⁷ ako tada dođu k sebi u zemlji u kojoj su zarobljeni i pokaju se, te se počnu moliti tebi u zemlji svojih porobljivača, govoreći: 'Zgrešili smo, učinili smo nepravdu, skrivili smo',

⁴⁸ pa se vrate k tebi svim srcem i svom dušom u zemlji svojih neprijatelja koji su ih porobili, i pomole se tebi prema svojoj zemlji koju si dao njihovim ocima i prema gradu koji si izabrao i prema Domu koji sam sagrađio za tvoje ime,

⁴⁹ ti čuj na nebesima, na tvom Prebivalištu, njihovu molitvu i molbu, i učini im po pravdi.

⁵⁰ Tada oprosti svome narodu, koji je zgrešio protiv tebe i za sve prestupe koji su učinili protiv tebe, i smiluj im se pred njihovim porobljivačima da bi se oni smilovali na njih.

⁵¹ Jer oni su tvoj narod i tvoje nasljedstvo, koga si izveo iz Egipta, iz topionice gvožđa.

⁵² Neka tvoje oči bdiju nad molbom tvoga sluge i nad molbom tvoga naroda Izrailja, i usliši ih kad god te prizovu.

⁵³ Jer ti si ih, Gospode Bože, izdvojio sebi za nasljedstvo od svih naroda na zemlji, kao što si rekao preko svoga sluge Mojsija, kad si izveo naše očeve iz Egipta.“

Solomon blagosilja narod

⁵⁴ Kad je Solomon završio svu ovu molitvu i molbu koju je uputio Gospodu, ustao je ispred žrtvenika Gospodnjeg gde je klečao na svojim kolenima s raširenim rukama prema nebu.

⁵⁵ Zatim se uspravio, pa je gromkim glasom blagoslovio sav zbor Izrailjev, rekavši:

⁵⁶ „Neka je blagosloven Gospod koji je dao počinak svome narodu Izrailju, kao što je obećao; nijedna reč nije ostala neispunjena od svih dobrih obećanja koje je dao preko svoga sluge Mojsija.

⁵⁷ Neka Gospod, Bog naš, bude s nama kao što je bio s našim ocima; neka nas ne napusti i ne ostavi.

⁵⁸ Neka prikloni naša srca k sebi, da sledimo sve njegove puteve, i da držimo njegove zapovedi, propise i odredbe, koje je zapovedio našim ocima.

⁵⁹ Neka ove reči što sam izmolio pred Gospodom, budu blizu Gospoda, Boga našega, danju i noću, da bi dan za danom činio pravdu svome sluzi i svome narodu Izrailju,

⁶⁰ te da bi svi narodi na zemlji znali da Gospod jeste Bog i da nema drugog.

⁶¹ Stoga, neka vaše srce bude potpuno predano Gospodu, Bogu našem, sledeći njegove propise i držeći njegove zapovedi, kao ovoga dana.“

Posvećenje Doma

⁶² Zatim su car i sav izrailjski narod s njim prineli žrtve pred Gospodom.

⁶³ Solomon je prineo Gospodu kao žrtvu mira dvadeset dve hiljade goveda i stotinu dvadeset hiljada ovaca. Tako su car i svi Izrailjci posvetili Dom Gospodnji.

⁶⁴ Tog dana je car posvetio središte dvorišta, koje je ispred Doma Gospodnjeg. Naime, tamo je prineo žrtvu svespalnicu, žitnu žrtvu, i salo žrtava mira, pošto je bronzani žrtvenik koji je bio pred Gospodom bio premalen da bi na njega stale žrtve svespalnice, žitne žrtve i salo žrtava mira.

⁶⁵ U to vreme je Solomon, sa svim Izrailjem, priredio svečanost – veliki sabor pred Gospodom, Bogom našim, s narodom od Levo-Amata do Egipatskog potoka, sedam dana i još sedam dana, ukupno četrnaest dana.

⁶⁶ Osmog dana je otpremio narod, a oni su blagoslovili cara i otišli svojim kućama, veseleći se i radujući se u srcu zbog sveg dobra što je Gospod učinio svome sluzi Davidu i svome narodu Izrailju.

9

Bog se ponovo ukazuje Solomonu

¹ Kad je Solomon dovršio gradnju Doma Gospodnjeg, carevog dvora, i svega što je Solomon želeo da uradi,

² Gospod se javio Solomonu po drugi put, kao kad mu se ukazao u Gavaonu.

³ Gospod mu reče:

„Čuo sam tvoju molitvu i tvoju molbu koju si izmolio preda mnom. Posvetio sam ovaj Dom koji si sagradio da tamo postaviš moje ime za-
uvek. Moje oči i moje srce biće uvek tamo.

⁴ A ti, ako budeš hodao preda mnom kao što je hodao tvoj otac David u čestitosti srca i pravednosti, prema svemu što sam ti zapovedio, i budeš čuvao moje propise i uredbe,

⁵ učvrstiću tvoj carski presto nad Izrailjem dovek, kao što sam obećao tvome ocu Davidu, rekavši: 'Nikad ti neće ponestati naslednika na Izrailjevom prestolu.'

⁶ Ali ako se vi ili vaši potomci odvratite od mene, te ne budete čuvali moje zapovedi i propise, koje sam stavio pred vas da ih sledite, pa odete da služite drugim bogovima i da im se klanjate –

⁷ istrebiću Izrailja sa lica zemlje koju sam vam dao, a Dom koji sam posvetio za svoje ime odbaciću od sebe, pa će Izrailj postati predmet ismejavanja i ruganja među svim narodima.

⁸ A svako ko bude prolazio pored ovog Doma, koji je sada uzvišen, biće zaprepasten, pa će zviždati i govoriti: 'Zašto je Gospod postupio ovako sa ovom zemljom i sa ovim Domom?'

⁹ Tada će im reći: 'Zato što su napustili Gospoda, Boga svoga, koji je izveo njihove očeve iz Egipta, i prigrlili druge bogove klanjajući im se i služeći im. Zato je Gospod doveo na njih svu ovu nevolju.'“

¹⁰ Kad se navršilo dvadeset godina u toku kojih je Solomon sagradio dve građevine, Dom Gospodnji i carev dvor,

¹¹ car Solomon je dao Hiramu dvadeset gradova na području Galileje, pošto je Hiram, tirski car, snabdevao Solomona kedrovim drvetom, čempresovim drvetom i zlatom koliko god je želeo.

¹² Ali kad je Hiram došao da vidi gradove koje mu je Solomon dao, nije bio zadovoljan s njima.

¹³ Tada je rekao: „Kakvi su to gradovi koje si mi dao, brate?“ Zato se taj kraj zove „Kavul“*, sve do danas.

¹⁴ Hiram je poslao caru stotinu dvadeset talanata† zлата.

¹⁵ Ovo je izveštaj o prinudnom radu koji je car Solomon uveo, da bi sagradio Dom Gospodnji, svoj dvor, Milon, jerusalimske zidine, te Asor, Megido i Gezer.

¹⁶ A faraon, car Egipta, ode, osvoji Gezer i spali ga, a Hanance, stanovnike grada, pobije. Grad je dao u miraz svojoj ćerki, Solomonovoj ženi.

¹⁷ Potom je Solomon ponovo sagradio Gezer, i donji Vet-Oron;

¹⁸ pa Valat i Tadmor‡ u pustinjskom kraju,

¹⁹ i sve Solomonove gradove-skladišta, gradove za njegova bojna kola, i gradove za konjanike, i sve što je Solomon poželeo da gradi u Jerusalemu, na Livanu i u svim krajevima gde je vladao.

²⁰ A svim narodima koji su preostali od Amorejaca, Hetita, Ferežana, Evejaca, i Jevusejaca, koji nisu Izrailjci –

* **9:13** *Kavul* na jevrejskom zvuči kao izraz *bezvredan*. † **9:14** Oko 4 t. ‡ **9:18** Ili: *Tamar*.

²¹ njihovim potomcima koji su ostali posle njih u zemlji, a koje Izrailjci nisu mogli istrebiti – Solomon je nametnuo prinudni rad do današnjeg dana.

²² Ipak, Solomon nije učinio nijednog Izrailjca robom; oni su bili ratnici, njegove sluge, glavari, zapovednici, i zapovednici njegovih bojnih kola i konjice.

²³ Oni su bili i nadzornici nad Solomonovim poslom; bilo je pet stotina pedeset onih, koji su nadgledali narod koji je obavljao posao.

²⁴ Zatim se faraonova ćerka preselila iz Davidovog grada u njenu kuću koju je Solomon sagrađio za nju. Tada je sagrađio i Milon.

²⁵ Solomon je triput godišnje prinosio žrtve svespalnice i žrtve mira na žrtveniku, koji je sagrađio za Gospoda, a sa njima je palio kad pred Gospodom. Tako je dovršio Dom.

²⁶ Car Solomon je načinio i brodove u Esion-Geveru, koji se nalazi kod Elata na obali Crvenog Mora, u Edomu.

²⁷ Hiram je na ove brodove poslao svoje sluge, pomorce, koji su bili iskusni na moru, zajedno sa Solomonovim slugama.

²⁸ Oni su otišli u Ofir i odande uzeli četiri stotine dvadeset talanata[§] zlata i doneli ga caru Solomonu.

10

Poseta carice od Save

§ 9:28 Oko 14 t.

¹ Glas o Solomonovoj slavi radi imena Gospodnjeg, došao je do carice od Save, pa je došla da ga iskuša zagonetkama.

² Došla je u Jerusolim sa veoma velikom pratljom, s kamilama koje su nosile balzam, i veoma mnogo zlata i dragog kamenja. Došavši k Solomonu, rekla mu je sve što joj je bilo na umu.

³ Solomon joj je odgovorio na sva pitanja; caru ništa nije bilo nepoznato, ništa što nije mogao da joj odgovori.

⁴ Kad je carica od Save videla svu Solomonovu mudrost i dvor koji je sagradio,

⁵ hranu za njegovim stolom, odaje njegovih dvorana, dvorenje njegove posluge i njihovu odeću, njegove peharnike, i njegove žrtve svespalnice koje je prineo u Domu Gospodnjem, ostala je bez daha.

⁶ Tada je rekla caru: „Istinit je glas koji sam čula u svojoj zemlji o tvojim delima i mudrosti,

⁷ ali nisam htela da verujem glasovima dok nisam došla i videla svojim očima. Eto, ni pola mi nije rečeno; tvoja mudrost i bogatstvo prevazilaze glas koji sam čula.

⁸ Blago tvojim ženama i blago ovim tvojim slugama što uvek stoje pred tobom i slušaju tvoju mudrost!

⁹ Blagosloven da je Gospod, Bog tvoj, kome si po volji, i koji te je postavio na presto Izrailjev! Zbog svoje večne ljubavi prema Izrailju, Gospod te je učinio carem, da deliš pravdu i pravednost.“

¹⁰ Zatim je dala caru stotinu dvadeset talanata* zlata, veoma mnogo balzama i dragog kamenja. I

* **10:10** Oko 34 kg.

nikada više nije došlo toliko takvog balzama koliko je carica od Save dala caru Solomonu.

¹¹ Uz to su Hiramove lađe, koje su donosile zlato iz Ofira, donele iz Ofira veoma veliku količinu almugovog drveta[†] i dragog kamenja.

¹² Car je od almugovog drveta napravio potporne stubove za Gospodnji Dom i za carev dvor, i lire i harfe za svirače. Takvog almugovog drveta nije više došlo, niti se videlo do dana današnjeg.

¹³ Car Solomon je dao carici od Save sve što je poželela i tražila, osim onoga što joj je darovao od svog carskog obilja. Zatim se sa svojim slugama vratila u svoju zemlju.

¹⁴ Težina zlata, koje je dolazilo Solomonu svake godine, iznosila je šest stotina šezdeset šest talanata[‡],

¹⁵ pored onoga što je dolazilo od putujućih trgovaca i preprodavaca, i od svih arapskih careva i upravitelja zemlje.

¹⁶ Car Solomon je načinio dve stotine velikih štitova od kovanog zlata – šest stotina šekela[§] zlata po jednom štitu,

¹⁷ i tri stotine malih štitova od kovanog zlata – tri mine* zlata po jednom štitu. Car ih je stavio u kuću Livanske šume.

¹⁸ Car je napravio i veliki presto od slonove kosti i optočio ga čistim zlatom.

¹⁹ Presto je imao šest stepenika. Vrh prestola je bio zaobljen sa zadnje strane, a sa svake strane

[†] **10:11** Ne zna se tačno o kakvom drvetu se radi. Neki stručnjaci misle da je reč o sandalovom drvetu. [‡] **10:14** Preko 20 t.

[§] **10:16** Oko 7 kg. * **10:17** Malo više od 1,5 kg.

sedišta bile su ručice pored kojih su stajala dva lava.

²⁰ Dvanaest lavova je stajalo na šest stepenika s jedne i s druge strane. Takav nikada nije bio napravljen ni u jednom carstvu.

²¹ Sve čaše iz kojih je car Solomon pio bile su od zlata, a i sve posude iz kuće Livanske šume su bile od čistog zlata; u Solomonovo vreme srebru se nije davala velika vrednost.

²² Naime, car je imao tarsiske lađe, zajedno sa Hiramovim lađama. Jednom u tri godine, tarsiske lađe su dolazile i donosile zlato, srebro, slonovu kost, majmune i paune.

²³ Tako je car Solomon nadmašio sve zemaljske careve u bogatstvu i mudrosti.

²⁴ Sav je svet tražio prijem kod Solomona, da čuju njegovu mudrost, koju mu je Bog stavio u srce.

²⁵ Svaki od njih je donosio dar: predmete od srebra i zlata, odeću, oružje, balzam, konje i mazge, godinu za godinom.

²⁶ Solomon je nakupio bojna kola i konje. Imao je hiljadu četiri stotine bojnih kola i dvanaest hiljada konja, koje je razmestio po gradovima za bojna kola, i kod cara u Jerusalimu.

²⁷ Car je učinio da srebra u Jerusalimu bude kao kamenja, a kedrovog drveta mnogo kao divljih smokava u ravnici.

²⁸ Solomon je uvezio konje iz Egipta[†] i Kue. Carevi trgovci su ih kupovali u Kui po *određenoj* ceni.

[†] **10:28** Neki prevode sa *Musri*, umesto jevrejski *Micraim*, to jest Misir, kako je Daničić preveo, odnosno Egipat. Musri i Kua su bili gradovi u Maloj Aziji, i bili su središta za odgoj konja u Solomonovo vreme.

²⁹ Bojna kola koja su dolazila iz Egipta koštala su šest stotina srebrnih *šekela*, a konj stotinu pedeset. Tako su preko carevih trgovaca snabdevali sve hetitske i aramejske careve.

11

Solomonovi gresi

¹ Car Solomon je, osim faraonove ćerke, voleo mnoge strane žene: Moavke, Amonke, Edomke, Sidonke i Hetitke.

² One su bile od naroda za koje je Gospod rekao Izrailjcima: „Ne stupajte u brak sa njima, niti oni s vama, jer će zavesti vaše srce da sledite njihove bogove.“ Solomon se takvima priklanjao i voleo ih.

³ Imao je sedam stotina žena carskog roda i tri stotine inoča. One su zavele njegovo srce.

⁴ Kad je Solomon ostareo njegove žene su zavele njegovo srce da sledi druge bogove, tako da njegovo srce nije bilo sasvim s Gospodom, Bogom svojim, kao što je bilo srce njegovog oca Davida.

⁵ Solomon je sledio Aštartu, boginju Sidonaca, i Moloha*, gadost Amonaca.

⁶ Tako je učinio zlo u Gospodnjim očima, i nije potpuno sledio Gospoda, kao njegov otac David.

⁷ Tada je Solomon sagradio uzvišicu za Hamosa, gadost Moavaca, na gori kod Jerusalima, i Moloha, gadost Amonaca.

⁸ Tako je činio za sve svoje žene strankinje, koje su palile kad i prinosile žrtve svojim bogovima.

* **11:5** Ili: *Malhoma*, što je drugo ime ovog amonskog božanstva.

⁹ Gospod se razgnevio na Solomona, zato što mu se srce odvratilo od Gospoda, Boga Izrailjevog, koji mu se dvaput ukazao,

¹⁰ zapovedivši mu da ne sledi druge bogove. Ipak, on nije držao što je Gospod zapovedio.

¹¹ Zato Gospod reče Solomonu: „Kada tako stoje stvari s tobom, i pošto nisi čuvao moj savez i moje odredbe koje sam ti zapovedio, jamačno ću otrgnuti carstvo od tebe i dati ga tvome sluzi.

¹² No, to neću učiniti za tvog života radi tvog oca Davida, nego ću ga otrgnuti iz ruke tvog sina.

¹³ Međutim, neću otrgnuti od njega svo carstvo, nego ću dati jedno pleme tvome sinu radi Davida i radi Jerusalima koji sam izabrao.“

Solomonovi neprijatelji

¹⁴ Tada je Gospod podigao protivnika Solomonu, Edomca Adada, iz carske loze u Edomu.

¹⁵ Naime, kad je David bio u Edomu, a Joav zapovednik otišao da sahrani poginule, pobio je sve muške u Edomu.

¹⁶ Joav i Izrailj su ostali tamo šest meseci, dok nije istrebio sve muške u Edomu.

¹⁷ Međutim, Adad pobjegne sa nekim Edomcima, slugama svoga oca i dođe u Egipat. Adad je tada bio dečak.

¹⁸ Otišli su iz Madijana i došli u Faran. Iz Farana su povelili ljude sa sobom, pa su došli u Egipat, k faraonu, egipatskom caru. On mu je dao kuću i hranu, a dao mu je i zemlju.

¹⁹ Faraon je pokazao veliku blagonaklonost prema Adadu, te mu je dao za ženu svoju ćerku, sestru carice Tahpenese.

²⁰ Tahpenesina sestra mu je rodila sina Genuvata, koga je Tahpenesa othranila u faraonovom domu. Genuvat je živio u faraonovom domu među faraonovim sinovima.

²¹ Kad je Adad čuo u Egiptu da je David počinio sa svojim precima, i da je umro Joav zapovednik vojske, Adad reče faraonu: „Dozvoli mi da odem u svoju zemlju.“

²² Faraon mu reče: „Zar ti nešto nedostaje kod mene kad tražiš da ideš u svoju zemlju?“

Ali on reče: „Ne, ipak, dozvoli mi da odem.“

²³ Gospod je Solomonu podigao još jednog protivnika, Rezona, sina Elijadinog, koji je odbegao od svoga gospodara Adad-Ezera, sovskog cara.

²⁴ On je okupio oko sebe ljude postavši zapovednik čete odmetnika, koje je David pobio. Oni su otišli u Damask, nastanili se u njemu, i postavili ga za cara u Damasku.

²⁵ On je bio protivnik Izrailju u sve dane Solomonove, osim Adada koji je stvarao neprilike; vladao je nad Aramom i prezirao Izrailj.

Jerovoamova pobuna

²⁶ Jerovoam, sin Navatov, Jefremovac iz Saride i Solomonov sluga, kome se majka zvala Seruja, udovica, takođe se pobunio protiv cara.

²⁷ Ovo je razlog zašto se pobunio protiv cara. Solomon je izgradio Milon i zatvorio prolom u gradu svoga oca Davida.

²⁸ Jerovoam je bio sposoban čovek. Kad je Solomon video kako mladić obavlja posao, postavio ga je za nadglednika prinudnog rada sveg doma Josifovog.

²⁹ U to vreme, kad je Jerovoam izlazio iz Jerusalima, naiđe na njega putem prorok Ahija, Silomljanin zaogrnut novim ogrtačem. Kad su njih dvojica bili sami u polju,

³⁰ Ahija uze sa sebe novi ogrtač, pocepa ga na dvanaest delova

³¹ i reče Jerovoamu: „Uzmi sebi deset delova, jer govori Gospod, Bog Izrailjev: 'Evo, istrgnuću carstvo iz Solomonovih ruku, pa ću ti dati deset plemena.

³² Jedno pleme će ostati njemu radi moga sluge Davida i radi Jerusalima, koji sam izabrao od svih plemena Izrailjevih.

³³ Jer, oni su me ostavili da se klanjaju Aštarti, boginji Sidonaca, Hamosu, moavskom bogu i Molohu, bogu Amonaca, i nisu sledili moje puteve, ni vršili što je pravo u mojim očima, niti su držali moje odredbe i propise kao *Solomonov* otac David.

³⁴ Ipak, neću oduzeti sve carstvo iz njegovih ruku, jer sam ga postavio za kneza dok god je živ, radi moga sluge Davida koga sam izabrao, koji je držao moje zapovesti i odredbe.

³⁵ Uzeću carstvo iz ruku njegovog sina, pa ću ti dati deset plemena.

³⁶ A njegovom sinu daću jedno pleme, da Davidu ostane zauvek svetiljka preda mnoom u Jerusalimu, gradu koji sam izabrao za sebe, da tamo postavim svoje ime.

³⁷ A tebe ću postaviti da vladaš nad svime što ti duša želi, i bićeš car nad Izrailjem.

³⁸ Ako budeš slušao sve što ti zapovedim, i budeš sledio moje puteve i činio što je pravo u mojim očima, ako budeš držao moje odredbe i zapovesti,

kao što je činio moj sluga David, biću s tobom i podići ću ti trajni dom, kao što sam podigao Davidu, i daću ti Izrailj.

³⁹ Zbog ovoga ću poniziti Davidovo potomstvo, ali ne zauvek.”

⁴⁰ Solomon je nastojao da ubije Jerovoama, ali je Jerovoam ustao i pobjegao u Egipat, k Sisaku, caru egipatskom. Tamo je ostao do Solomonove smrti.

Solomonova smrt

⁴¹ Ostala Solomonova dela, i sve što je postigao, i njegova mudrost, nisu li zapisana u Knjizi dela Solomonovih?

⁴² Car Solomon je vladao u Jerusalimu nad svim Izrailjem četrdeset godina.

⁴³ Kad je Solomon počnuo sa svojim precima sahranili su ga u Davidovom gradu. Na njegovo mesto se zacario njegov sin Rovoam.

12

Otcepljenje severnih plemena

¹ Rovoam ode u Sihem, jer je sav Izrailj došao u Sihem da ga zacare.

² Kad je to čuo Jerovoam, sin Navatov, vratio se iz Egipta. Naime, on je još uvek bio u Egiptu, gde je pobjegao od cara Solomona.

³ Tada su poslali po njega i pozvali ga. Kad su Jerovoam i sav zbor Izrailjev došli, rekli su Rovoamu:

⁴ „Tvoj otac nam je stavio težak jaram; stoga, olakšaj nam tešku službu svoga oca i njegov teški jaram koji nam je nametnuo, pa ćemo ti služiti.“

⁵ On im odgovori: „Idite i vratite se k meni za tri dana.“ Narod ode.

⁶ Rovoam se posavetovao sa starešinama koji su bili u službi njegovog oca dok je bio živ. Reče im: „Šta mi vi savetujete? Kakav odgovor da dam ovom narodu?“

⁷ Oni mu odgovoriše: „Ako se danas pokažeš kao sluga ovom narodu i budeš im služio, i ako im odgovoriš prijatnim rečima, oni će ti biti sluge zauvek.“

⁸ Međutim, on je odbacio savet koji su mu dale starešine. Zatim se posavetovao sa mladićima koji su odrasli s njim, a koji su sada bili u njegovoj službi.

⁹ On ih upita: „Šta vi savetujete? Kakav odgovor da dam ovom narodu, koji mi reče: 'Olakšaj nam jaram koji nam je nametnuo tvoj otac?'“

¹⁰ Mladići koji su odrasli s njim rekoše: „Ovako reci tom narodu, koji ti je rekao: 'Tvoj otac nam je stavio težak jaram, a ti nam jaram olakšaj.' Ti im, dakle, ovako reci: 'Moj mali prst je deblji od bedara moga oca.

¹¹ Stoga, moj otac vam je natovarilo težak jaram, a ja ću još dodati na njega; moj otac vas je šibao bičevima, a ja ću vas šibati škorpijama*.”

¹² Trećeg dana Jerovoam i sav Izrailj dođu Rovoamu, pošto je car rekao: „Vratite se k meni za tri dana.“

¹³ Car im odgovori grubo, odbacujući savet koji su mu dale starešine.

¹⁴ Rekao im je po savetu mladića: „Moj otac vam je natovarilo težak jaram, a ja ću još dodati na vaš

* **12:11** Škorpija je naziv za bič sa upletenim metalnim opiljcima.

teret; moj otac vas je šibao bičevima, a ja ću vas šibati škorpijama.“

¹⁵ Ali car nije poslušao narod, jer je Gospod tako uredio, da bi ispunio svoju reč, koju je Gospod rekao Jerovoamu, sinu Navatovom, preko Ahije Silomljanina.

¹⁶ Kad je sav Izrailj video da ih car nije poslušao, narod odgovori caru:

„Kakav deo mi imamo s Davidom?

Nema nama nasledstva sa sinom Jesejevim!

U svoje šatore, Izrailju!

Sad se, Davide, sam brini za svoj dom!“

Zatim su se Izrailjci vratili svojim kućama.

¹⁷ Car Rovoam je vladao samo nad Izrailjcima koji su živeli u Judinim gradovima.

¹⁸ Car Rovoam je poslao Adorama, nadzornika prinudnog rada, ali ga je sav Izrailj kamenovao, pa je poginuo. Car Rovoam se brzo pope u svoje kočije i pobeže u Jerusalim.

¹⁹ Tako se Izrailj pobunio protiv doma Davidovog sve do danas.

²⁰ Kad je sav Izrailj čuo da se Jerovoam vratio, poslali su po njega i pozvali ga pred skupštinu. Tada su ga zacarili nad svim Izrailjem. Niko drugi nije ostao uz dom Davidov osim Judinog plemena.

²¹ Kad se Rovoam vratio u Jerusalim, sabrao je sav dom Judin i sve pleme Venijaminovo, stotinu osamdeset hiljada izabranih ratnika, da ratuju protiv doma Izrailjevog, da povrate carstvo Rovoamu, sinu Solomonovom.

²² Ali reč Božija dođe Semaju, čoveku Božijem:

²³ „Reci Rovoamu, sinu Solomonovom, caru Judinom, i svem domu Judinom i Venijaminovom, i ostalom narodu:

²⁴ 'Ovako kaže Gospod: ne izlazite da ratujete protiv svoje braće Izrailjaca. Neka se svako vrati svojoj kući, jer ova stvar dolazi od mene.'“ Tada su poslušali reč Gospodnju i vratili se kući, prema reči Gospodnjoj.

Jerovoam gradi zlatnu telad

²⁵ A Jerovoam je utvrdio Sihem, u Jefremovoj gori, i tu je živeo. Zatim se odselio odande i utvrdio Fanuil.

²⁶ Jerovoam reče u svom srcu: „Sada bi carstvo moglo da se vrati domu Davidovom.

²⁷ Ako ovaj narod bude nastavio da odlazi u Dom Gospodnji u Jerusalimu da prinosi žrtve, srce ovog naroda će se vratiti njihovom gospodaru Rovoamu, caru Judinom. Onda će me ubiti i vratiti se Rovoamu, caru Judinom.“

²⁸ Kad je car razmislio o ovome, napravio je dva zlatna teleta i rekao narodu: „Dovoljno ste odlazili u Jerusalim. Evo, tvojih bogova, Izrailju, koji su te izveli iz egipatske zemlje!“

²⁹ Jedno tele je postavio u Vetilju, a drugo u Danu.

³⁰ To je bila prilika za greh jer je narod otišao pred ono tele u Danu.

³¹ On je podigao i kapele na uzvišicama, i postavio sveštenike iz redova naroda, koji nisu bili Leviti.

³² Zatim je Jerovoam uveo praznik osmog meseca, petnaestog dana, poput praznika u Judi, prinoseći žrtve na žrtveniku. Isto je učinio u Vetilju,

žrtvujući teladima koje je napravio. U Vetilju je postavio sveštenike uzvišica koje je napravio.

³³ Jerovoam je žrtvovao petnaestog dana, osmog meseca – onog meseca kad je u svom srcu naumio da uvede praznik za Izrailjce – na žrtveniku koji je sagradio u Vetilju. Žrtvovao je i kadio na žrtveniku.

13

Čovek Božiji iz Jude

¹ Čovek Božiji dođe iz Jude u Vetilj po reči Gospodnjoj, dok je Jerovoam stajao kod žrtvenika da prinese kad.

² On povika prema žrtveniku, po reči Gospodnjoj, i reče: „O, žrtveniče, žrtveniče! Ovako kaže Gospod: 'Evo, rodiće se sin domu Davidovom, po imenu Josija; on će na tebi žrtvovati sveštenike uzvišica, koji na tebi prinose kad, i na tebi će biti spaljene ljudske kosti.'“

³ Tog dana je učinio znak, govoreći: „Ovo je znak o kome je Gospod govorio: žrtvenik će se raspući, pa će se pepeo na njemu rasuti.“

⁴ Kad je car Jerovoam čuo reč koju je čovek Božiji objavio protiv žrtvenika u Vetilju, ispružio je ruku sa žrtvenika, govoreći: „Uhvatite ga!“ Ali osuši mu se ruka koju ispruži na njega, te je nije mogao povući.

⁵ Tada se žrtvenik raspuče, a pepeo sa njega se rasuo, prema znaku koju je učinio čovek Božiji po reči Gospodnjoj.

⁶ Car reče čoveku Božijem: „Molim te, zauzmi se za mene pred Gospodom, Bogom svojim; pomoli se za mene da mi ozdravi ruka.“ Tada se čovek

Božiji zauzeo za njega pred Gospodom, te je careva ruka ozdravila; postala je kao što je bila.

⁷ Car reče čoveku Božijem: „Dođi kod mene kući i okrepi se, a ja ću ti dati dar.“

⁸ Ali čovek Božiji reče caru: „Ni da mi daš pola svog dvorca ne bih pošao s tobom, niti bih jeo tvoju hranu ni pio vodu u ovom mestu.

⁹ Jer tako mi je bilo zapovedeno po reči Gospodnjoj: 'Nemoj jesti hranu ni piti vodu, niti se vraćaj putem kojim si došao.'“

¹⁰ Tako je otišao drugim putem, i nije se vratio putem kojim je došao u Vetilj.

¹¹ A u Vetilju je živeo jedan stari prorok. Njegovi sinovi dođu i ispričaju mu sva dela koja je učinio čovek Božiji tog dana u Vetilju, i reči koje je rekao caru. Kad su to ispričali svome ocu,

¹² otac ih upita: „Kojim je putem otišao?“ Njegovi sinovi su mu pokazali put kojim je otišao čovek Božiji koji je došao iz Jude.

¹³ On reče svojim sinovima: „Osedlajte mi magarca!“ Oni su mu osedlali magarca, a on ga je uzjahao

¹⁴ i otišao za čovekom Božijim. Našavši ga kako sedi ispod jednog hrasta, on ga upita: „Jesi li ti čovek Božiji koji je došao iz Jude?“

Ovaj odgovori: „Jesam.“

¹⁵ Prorok mu reče: „Dođi sa mnom u moju kuću i pojedj nešto.“

¹⁶ Ali on mu odgovori: „Ne mogu se vratiti s tobom i ući u tvoju kuću, i ne mogu s tobom jesti hleb, niti piti vodu u ovom mestu,

¹⁷ jer mi je rečeno po reči Gospodnjoj: 'Nemoj tamo jesti hleba niti piti vode, i nemoj se vraćati putem kojim si došao.'

¹⁸ Stari prorok odgovori: „I ja sam prorok kao ti. A meni je anđeo rekao po reči Gospodnjoj: 'Dovedi ga natrag sa sobom u tvoju kuću, da jede hleba i pije vode.'“ Ali mu je slagao.

¹⁹ Tako se on vratio s njim, pa je jeo hleba i pio vode u njegovoj kući.

²⁰ Ali dok su sedeli za stolom, dođe reč Gospodnja proroku koji ga je doveo natrag.

²¹ On povika čoveku Božijem, koji je došao iz Jude: „Govori Gospod: 'Pošto si se oglušio o reč Gospodnju, i nisi držao zapovest koju ti je zapovedio Gospod, Bog tvoj,

²² nego si se vratio, jeo hleba i pio vode u mestu za koje ti je rekao: ne jedi hleba i ne pij vode, tvoje telo neće doći u grob tvojih predaka.'“

²³ I nakon što se najeo hleba i napio, on je osamario magarca proroku koji se vratio.

²⁴ Kad je otišao, naišao je lav na njega na putu i ubio ga. Njegovo telo je ležalo ispruženo na putu a magarac je stajao pored njega. Lav je takođe stajao pored tela.

²⁵ Ljudi koji su prolazili, videli su ispruženo telo na putu i lava kako stoji pored tela, pa su otišli i javili to u gradu gde je živio stari prorok.

²⁶ Kad je to čuo prorok koji ga je doveo natrag, rekao je: „To je čovek Božiji koji se oglušio o reč Gospodnju. Gospod ga je predao lavu koji ga je rastrgao i ubio, prema reči koju mu je Gospod rekao.“

²⁷ Tada reče svojim sinovima: „Osamarite mi magarca.“ Oni ga osamariše.

²⁸ Otišao je i našao njegovo telo ispruženo na putu, a lav i magarac su stajali pored njegovog tela; lav nije pojeo telo niti rastrgao magarca.

²⁹ Stari prorok podigne telo čoveka Božijeg, položi ga na magarca i vrati ga natrag u grad, da ga oplače i sahrani.

³⁰ Zatim je položio njegovo telo u svoj grob, pa su ga oplakali, govoreći: „Jao, brate moj!“

³¹ Nakon što su ga sahranili, prorok reče svojim sinovima: „Kad umrem, sahranite me u grob gde je sahranjen čovek Božiji; moje kosti položite pored njegovih.“

³² Jer će se zaista zbiti što je objavio po reči Gospodnjoj protiv žrtvenika koji je u Vetilju, i protiv svih hramova na uzvišicama po samarijskim gradovima.“

³³ Međutim, Jerovoam ni posle ovoga nije odustao od svojih zlih puteva, nego je nastavio da postavlja sveštenike uzvišica iz redova naroda; posvećivao je za sveštenike uzvišica svakog ko je to hteo.

³⁴ Time je dom Jerovoamov navukao na sebe greh, koji je doveo do njegove propasti i istrebljenja s lica zemlje.

14

Sud nad domom Jerovoamovim

¹ U to vreme se razboleo Jerovoamov sin Avija.

² Jerovoam reče svojoj ženi: „Spremi se i preobuci da ne prepoznaju da si Jerovoamova žena,

pa idi u Silom; tamo je, eno, prorok Ahija, koji mi je rekao da ću biti car nad ovim narodom.

³ Ponesi sa sobom deset hlebova, nešto kolača, i vrč meda, pa idi k njemu. On će ti reći šta će se dogoditi s dečakom.“

⁴ Jerovoamova žena učini tako. Spremi se ona i ode u Silom i dođe u Ahijinu kuću.

A Ahija nije mogao da vidi, jer mu se od starosti zamutio vid.

⁵ Gospod reče Ahiji: „Evo, došla je Jerovoamova žena da te pita za svog sina, jer je bolestan. Ti joj reci tako i tako. Kad dođe pretvaraće se da je neka druga.“

⁶ Kad je Ahija čuo zvuk njenih koraka, dok je ulazila na vrata, on reče: „Uđi, ženo Jerovoamova. Zašto se pretvaraš da si neka druga? Ja sam poslan da ti saopštim tešku vest.

⁷ Idi i reci Jerovoamu: 'Govori Gospod, Bog Izrailjev: ja sam te podigao iz naroda i učinio te vladarom nad mojim narodom Izrailjem;

⁸ otrgnuo sam carstvo od doma Davidovog i dao ga tebi. Ali ti nisi bio kao moj sluga David, koji je držao moje zapovesti i sledio me svim svojim srcem čineći samo ono što je pravo u mojim očima.

⁹ No, ti si učinio više zla od svih koji su bili pre tebe; ti si otišao i načinio sebi druge bogove i livene idole da me razdražuješ, okrenuvši mi leđa.

¹⁰ Zato ću dovesti nevolju na dom Jerovoamov; istrebiću Jerovoamu svako muško, roba i slobodnjaka u Izrailju i spaliti dom Jerovoamov, kao što se spaljuje balega do kraja.

¹¹ Jerovoamove koji su umrli u gradu izješće psi, a one koji su u polju izješće ptice nebeske, jer je tako Gospod rekao.'

¹² A ti se vrati kući; kad tvoje stope stupe u grad, dete će umreti.

¹³ Sav Izrailj će ga oplakati i sahraniti ga, jer će on jedini ući u grob od Jerovoamovih, jer je Gospod, Bog Izrailjev, samo na njemu našao nešto dobro od doma Jerovoamovog.

¹⁴ A Gospod će podići sebi cara nad Izrailjem, koji će istrebiti dom Jerovoamov danas, šta više sad.

¹⁵ Gospod će zatresti Izrailj kao što se zatrese trska u vodi. On će iščupati Izrailj iz ove dobre zemlje, koju je dao njihovim ocima, i rasejati ih preko Eufrata, jer su načinili sebi Aštartine stupove, da razjare Gospoda.

¹⁶ On će ostaviti Izrailj zbog greha koje je Jerovoam učinio, i tako naveo Izrailj na greh."

¹⁷ Jerovoamova žena je ustala i otišla u Tersu. Kad je prekoračila prag kuće, dete je umrlo.

¹⁸ Sahrnili su ga, i sav ga je Izrailj oplakao, po reči koju je Gospod rekao preko svoga sluge proroka Ahije.

¹⁹ Ostala Jerovoamova dela, kako je ratovao i vladao, zapisana su u Knjizi dnevnika izrailjskih careva.

²⁰ Jerovoam je vladao dvadeset i dve godine, pa je počinuo sa svojim precima. Na njegovo mesto se zacario njegov sin Nadav.

Rovoamova vladavina u Judi

²¹ Rovoam, sin Solomonov, je vladao u Judi. Bilo mu je četrdeset jedna godina kad je postao car,

a vladao je sedamnaest godina u Jerusalimu, u gradu koji je Gospod izabrao od svih izrailjskih plemena, da tamo postavi svoje ime. Majka mu se zvala Nama Amonka.

²² Juda je činio što je zlo u Gospodnjim očima. Gresima koje su činili, razbesneli su ga više od svega što su njihovi preci učinili.

²³ Sebi su, takođe, izgradili uzvišice, stubove i Aštartine stupove na svakom visokom brdu i pod svakim zelenim drvetom.

²⁴ Bilo je čak i hramskih bludnika. Narod je činio sve gadosti naroda koje je Gospod proterao pred Izrailjcima.

²⁵ Pete godine cara Rovoama, digao se Sisak, car Egipta, protiv Jerusalima.

²⁶ On je odneo sve blago iz Doma Gospodnjeg, i sve blago iz carevog dvora; sve je odneo. Odneo je i sve štitove od zlata, koje je napravio Solomon.

²⁷ Car Rovoam je umesto njih napravio štitove od bronzе i poverio ih zapovednicima straže koja je čuvala vrata carevog dvora.

²⁸ Kad god je car odlazio u Dom Gospodnji, stražari bi ih donosili, a potom bi ih vraćali u oružarnicu straže.

²⁹ Ostala Rovoamova dela, i sve što je učinio, nije li to zapisano u Knjizi dnevnika Judinih careva?

³⁰ Rat se stalno vodio između Rovoama i Jerovoama.

³¹ Kad se Rovoam upokojio sa svojim precima, sahranili su ga u Davidovom gradu. Majka mu se zvala Nama Amonka. Njegov sin Avijam* se zacario umesto njega.

* **14:31** Avija, prema 2. Dnv.

15

Avijamova vladavina nad Judom

¹ U osamnaestoj godini carevanja Jerovoama, sina Navatovog, Avijam se zacario nad Judom.

² On je vladao tri godine u Jerusalimu. Majka mu se zvala Maha, ćerka Avesalomova.

³ On je sledio sve grehe koje je njegov otac učinio pre njega. Srce mu nije bilo predano Gospodu, Bogu njegovom, kao što je bilo srce njegovog praoca Davida.

⁴ Ipak, radi Davida mu je Gospod, Bog njegov, dao svetiljku u Jerusalimu, podigavši njegovog sina posle njega i sačuvavši Jerusalim.

⁵ Jer, David je činio što je pravo u očima Gospodnjim i nije se odvratio od ničega što mu je zapovedio sveg svog života, osim u slučaju Urije Hetita.

⁶ Rat se vodio između Rofoama i Jerovoama sveg veka Avijamovog.

⁷ Ostatak Avijamovih dela, i sve što je učinio, nije li to zapisano u Knjizi dnevnika careva Judinih? Avijam i Jerovoam su ratovali između sebe.

⁸ Kad se Avijam upokojio sa svojim precima, sahranili su ga u Davidovom gradu. Njegov sin Asa se zacario umesto njega.

Asina vladavina nad Judom

⁹ Dvadesete godine Jerovoamovog carevanja nad Izrailjem, Asa je postao car nad Judom.

¹⁰ Vladao je četrdeset godina u Jerusalimu. Majka mu se zvala Maha, ćerka Avesalomova.

¹¹ Asa je činio što je pravo u očima Gospoda, kao njegov praotac David.

¹² On je proterao hramske bludnike iz zemlje i odstranio sve idole koje su njegovi preci načinili.

¹³ On je takođe i svoju majku Mahu uklonio s položaja carice majke, jer je načinila odvratne Aštartine stupove. Asa je posekao stupove i spalio ih u dolini Kidron.

¹⁴ No, iako nije uklonio uzvišice, Asino srce je bilo u potpunosti verno Gospodu sveg njegovog života.

¹⁵ On je doneo u Dom Gospodnji stvari koje je njegov otac posvetio: srebro, zlato i posuđe.

¹⁶ Između Ase i Vase, izrailjskog cara, vodio se rat u sve njihove dane.

¹⁷ Izrailjski car Vasa je krenuo protiv Jude utvrdivši Ramu, da bi sprečio svakoga da dolazi ili odlazi od Ase, cara Judinog.

¹⁸ Tada je Asa uzeo sve srebro i zlato što je ostalo u riznici Doma Gospodnjeg i u riznici carskog dvora, i predao ih svojim slugama. Car Asa ih je, zatim, poslao Ven-Adadu, sinu Tavrimonovom, sinu Esionovom, aramejskom caru koji živi u Damasku, poručivši:

¹⁹ „Neka bude savez između mene i tebe, kao između mog oca i tvog oca. Evo, šaljem ti dar, srebro i zlato; dođi i poništi svoj savez sa Vasom, carem izrailjskim, da bi otišao od mene.“

²⁰ Ven-Adad je poslušao Asu, pa je poslao svoje vojne zapovednike da napadne izrailjske gradove. Osvojio je Ijon, Dan, i Avel Vet-Mahu, te sav Hineret i svu zemlju Neftalimovu.

²¹ Kad je to čuo Vasa, prestao je da utvrđuje Ramu, te se vratio u Tersu.

²² Tada je car Asa sazvaio sve Judejce, bez izuzetka, pa su odneli iz Rame sve kamenje i drvo, koje je Vasa upotrebio za gradnju. S njima je car Asa utvrdio Gavaju Venijaminovu i Mispu.

²³ Ostala Asina dela, svi njegovi ratni pohodi, i sve što je uradio, nije li to zapisano u Knjizi dnevnika Judinih careva? Međutim, u starosti su mu obolele noge.

²⁴ Kad se Asa upokojio sa svojim precima, sahranili su ga s njegovim precima u Davidovom gradu. Na njegovo mesto se zacario njegov sin Josafat.

Nadavova vladavina nad Izrailjem

²⁵ Nadav, sin Jerovoamov, počeo je da vlada u drugoj godini Ase, cara Judinog. Vladao je dve godine nad Izrailjem.

²⁶ On je činio što je zlo u očima Gospodnjim; išao je stopama svoga oca, čineći njegov greh na koji je naveo Izrailj.

²⁷ Protiv njega se urotio Vasa, sin Ahijin, od Isaharovog doma; Vasa ga je ubio kod Givetona filistejskog, dok su Nadav i sav Izrailj opsedali Giveton.

²⁸ Vasa ga je ubio u trećoj godini Ase, cara Judinog, i zacario se na njegovo mesto.

²⁹ Čim se zacario, pobio je sav dom Jerovoamov. Nije ostavio ni žive duše Jerovoamu, dok sve nije istrebio, prema reči koju je Gospod rekao preko svoga sluge Ahije Silomljanina,

³⁰ zbog greha koje je Jerovoam učinio i na koji je naveo Izrailj, izazivajući gnev Gospoda, Boga Izrailjevog.

³¹ Ostala Nadavova dela i sve što je učinio, nije li to zapisano u Knjizi dnevnika careva izrailjskih?

³² Asa i Vasa, car izrailjski, ratovali su između sebe sveg njihovog veka.

Vasina dinastija: Vasina vladavina nad Izrailjem

³³ U trećoj godini Ase, cara Judinog, zacario se Vasa, sin Ahijin, nad svim Izrailjem u Tersi. Vladao je dvadeset četiri godine.

³⁴ Činio je što je zlo u očima Gospodnjim; išao je stopama Jerovoamovim, čineći njegov greh na koji je naveo Izrailj.

16

¹ Reč Gospodnja dođe Juju, sinu Hananinom, protiv Vase:

² „Ja sam te podigao iz praha i postavio te za vladara nad mojim narodom Izrailjem. Ali ti si krenuo Jerovoamovim stopama i naveo moj narod Izrailj na greh, gneveći me svojim gresima.

³ Zato ću iskoreniti Vasu i njegov dom, i učiniću tvoj dom kao dom Jerovoama, sina Navatovog.

⁴ Vasine koji poginu u gradu izješće psi, a koji poginu u polju izješće ptice nebeske.“

⁵ Ostala Vasina dela, ono što je učinio, i njegovi vojni pohodi, nije li to zapisano u Knjizi dnevnika careva izrailjskih?

⁶ Kad se Vasa upokojio sa svojim precima, sahranili su ga u Tersi. Na njegovo mesto se zacario njegov sin Ila.

⁷ Reč Gospodnja je preko proroka Juja, sina Hananinog, došla protiv Vase i njegovog doma,

zbog svega zla što je učinio u očima Gospodnjim, gneveći ga svojim delima, postavši kao dom Jerovoamov, i zbog toga što je istrebio dom Jerovoamov.

Ilina vladavina nad Izrailjem

⁸ Dvadeset šeste godine Ase, cara Judinog, Ila, sin Vasin, zacario se nad Izrailjem u Tersi. Vladao je dve godine.

⁹ Protiv njega se urotio njegov sluga Zimrije, zapovednik polovine njegovih bojnih kola, dok je bio pijan u Tersi, u kući Arse, upravitelja dvora u Tersi.

¹⁰ Zimrije je ušao i ubio ga u dvadeset sedmoj godini Ase, cara Judinog, pa se zacario na njegovo mesto.

¹¹ Kad je postao car, čim je seo na presto, pobio je sav dom Vasin; nije ostavio na životu ni jedno muško od njegove rodbine i prijatelja.

¹² Zimrije je uništio sav dom Vasin prema reči Gospodnjoj koja je bila upućena Vasi preko proroka Juja,

¹³ zbog svih greha Vasinih i greha njegovog sina Ile, koje su počinili, i na koje su naveli Izrailja, gneveći Gospoda, Boga Izrailjevog, svojim idolima.

¹⁴ Ostala Ilina dela, i sve što je učinio, nije li to zapisano u Knjizi dnevnika careva izrailjskih?

Zimrijeva vladavina nad Izrailjem

¹⁵ Dvadeset sedme godine Ase, cara Judinog, Zimrije, je vladao sedam dana u Tersi. Vojska je bila utaborena kod Givetona filistejskog.

¹⁶ Kad je narod u taboru čuo da se priča: „Zimrije je izvršio prevrat i ubio cara“, zacarili su Amrija,

zapovednika vojske, nad Izrailjem istog dana u taboru.

¹⁷ Tada su Amrije i sav Izrailj s njim otišli iz Givetona i opkolili Tersu.

¹⁸ Kad je Zimrije video da je grad opkoljen, otišao je u utvrđenje carskog dvora i zapalio carski dvor nad sobom. Tako je poginuo,

¹⁹ zato što je počinio grehe čineći što je zlo u Gospodnjim očima, idući Jerovoamovim stopama, i zato što je učinio greh, i naveo Izrailj na greh.

²⁰ Ostala Zimrijeva dela i prevrat koji je izvršio, nije li to zapisano u Knjizi dnevnika careva izrailjskih?

Amrijeva vladavina nad Izrailjem

²¹ Zatim se izrailjski narod podelio; polovina naroda je pošla za Tivnijem, sinom Ginatovim, da ga učine carem, a druga polovina je pošla za Amrijem.

²² Međutim, narod koji je sledio Amrija, bio je jači od naroda koji je sledio Tivnija, Ginatovog sina. Tivnije je umro, a Amrije je postao car.

²³ Trideset prve godine Ase, cara Judinog, Amrije se zacario nad Izrailjem. Vladao je dvanaest godina; šest godina je vladao u Terši.

²⁴ On je kupio samarijsko brdo od Samira za dva talanta* srebra i izgradio grad. Gradu koji je sagrađio dao je ime Samarija, po imenu Samira, vlasnika samarijskog brda.

²⁵ Amrije je činio što je zlo u očima Gospodnjim; on je činio gore od svih koji su bili pre njega.

* **16:24** Oko 70 kg.

²⁶ U svemu je išao stopama Jerovoama, sina Navatovog, koji je učinio greh, i koji je Izrailj naveo na greh, te su razgnevili Gospoda, Boga Izrailjevog, svojim idolima.

²⁷ Ostala Amrijeva dela koja je učinio, i vojni pohodi koje je poduzeo, nije li to zapisano u Knjizi dnevnika careva izrailjskih?

²⁸ Kad se Amrije upokojio sa svojim precima, sahranili su ga u Samariji. Na njegovo mesto zacario se njegov sin Ahav.

Ahavova vladavina nad Izrailjem

²⁹ Ahav, sin Amrije, zacario se nad Izrailjem u trideset osmoj godini Ase, cara Judinog. Ahav, sin Amrije, je u Samariji vladao nad Izrailjem dvadeset dve godine.

³⁰ Ahav, sin Amrije, je činio što je zlo u Gospodnjim očima više nego svi koji su bili pre njega.

³¹ Za njega ne samo da je bila neznatna stvar slediti grehe Jerovoama, sina Navatovog, nego se još oženio Jezaveljom, ćerkom Etvala, cara sidonskog, te je otišao da služi Valu i da mu se klanja.

³² On je podigao žrtvenik Valu u Valovom hramu, koji je sagradio u Samariji.

³³ Ahav je napravio Aštartine stupove i učinio više da razgnevi Gospoda, Boga Izrailjevog, od svih izrailjskih careva koji su bili pre njega.

³⁴ U njegovo vreme je Hil Vetiljanin sagradio Jerihon. Temelje Jerihona je položio po cenu svog prvenca Avirona, a vrata je postavio po cenu svog najmlađeg sina Seguva, prema reči Gospodnjoj koja je bila rečena preko Isusa, sina Navinovog.

17

Prorok Ilija proriče sušu

¹ Ilija Tesvićanin, iz Tesve galadske, reče Ahavu: „Živoga mi Gospoda, Boga Izrailjevog, kome služim: narednih godina neće biti ni rose, ni kiše, osim na moju zapovest.“

Iliju hrane gavrani

² Reč Gospodnja dođe Iliji:

³ „Idi odavde i kreni na istok, pa se sakrij kod potoka Horata, istočno od Jordana.

⁴ Pićeš iz potoka, a ja sam naredio gavranima da te tamo hrane.“

⁵ On ode i učini po reči Gospodnjoj. Pošto je otišao, nastanio se kod potoka Horata, istočno od Jordana.

⁶ Gavrani su mu svako jutro i večer donosili hleb i meso, a pio je iz potoka.

Ilija i udovica iz Sarepte

⁷ Međutim, nakon izvesnog vremena potok je presušio, jer nije bilo kiše u zemlji.

⁸ Tada mu dođe reč Gospodnja:

⁹ „Ustani i idi u Sareptu sidonsku i nastani se tamo. Evo, ja sam zapovedio tamo jednoj ženi udovici da te hrani.“

¹⁰ On je ustao i otišao u Sareptu. Kad je došao na gradska vrata, udovica je skupljala granje. On je pozva i reče: „Donesi mi malo vode u krčagu, da pijem.“

¹¹ Kad je ona pošla da donese, on joj doviknu: „Donesi mi i malo hleba u ruci!“

¹² Ona mu odgovori: „Živoga mi Gospoda, Boga tvoga, nemam nikakvog hleba osim šake brašna u ćupu i malo ulja u krčagu. Evo, skupljam grančicu, dve, da odem kući i da spremim sebi i svom sinu, da pojedemo, pa da umremo.“

¹³ Ilija joj reče: „Ne boj se, nego idi i uradi kako si rekla; ali prvo napravi meni hleb od toga i donesi mi, pa onda idi i spremi za sebe i svoga sina.“

¹⁴ Jer govori Gospod, Bog Izrailjev: 'Brašno u ćupu se neće potrošiti i ulje u krčagu neće nestati, dok Gospod ne pusti kišu na zemlju.“

¹⁵ Ona ode i učini kako joj je Ilija rekao; jeli su i ona i on i sav njen dom za dugo vremena.

¹⁶ Brašno u ćupu se nije potrošilo niti je ulje u krčagu nestalo, prema reči koju je Gospod rekao preko Ilije.

Ilija oživljuje udovičinog sina

¹⁷ Posle ovih događaja oboleo je sin žene, domaćice kuće. No, bolest mu se veoma pogoršala, tako da je izdahnuo.

¹⁸ Tada mu ona reče: „Šta imaš protiv mene, Božiji čoveče? Zar si došao k meni da me podsetiš na moju krivicu i usmrtiš mi sina?“

¹⁹ On joj reče: „Daj mi svoga sina.“ Uzeo ga je iz njenog naručja i odneo ga u gornju sobu, gde je stanovao, i položio ga na svoj krevet.

²⁰ Zatim je zavapio Gospodu i rekao: „Gospode, Bože moj, zar ćeš dovesti nesreću i na udovicu kod koje stanujem, i usmrtiti joj sina?“

²¹ Tada se ispružio nad dečakom tri puta i zavapio Gospodu, rekavši: „Gospode, Bože moj, neka se vrati duša u ovoga dečaka.“

²² Gospod je uslišio Ilijin vapaj, i dečakova duša se vratila u njega, te je oživeo.

²³ Zatim je Ilija uzeo dečaka, doneo ga iz gornje sobe u kuću, i dao ga njegovoj majci. Ilija reče: „Vidi, tvoj sin je živ!“

²⁴ Žena reče Iliji: „Sada znam da si čovek Božiji i da je reč Gospodnja iz tvojih usta istina.“

18

Susret Ilije i Ahava

¹ Posle mnogo dana, dođe reč Gospodnja Iliji, u trećoj godini: „Idi i pokaži se Ahavu, a ja ću poslati kišu na zemlju.“

² Tako Ilija ode u susret Ahavu.

A u Samariji je vladala ljuta glad.

³ Ahav pozva Avdiju, upravitelja dvora. Avdija se veoma bojao Gospoda.

⁴ Kad je Jezavelja ubijala proroke Gospodnje, Avdija je uzeo stotinu proroka i sakrio ih. Pedeset ih je sakrio u jednu pećinu i hranio ih hlebom i vodom.

⁵ Ahav reče Avdiji: „Obiđi zemlju i sve izvore vode i sve potoke; možda ćemo naći kakvu travu da održimo u životu konje i mazge, da nam ne izgine stoka.“

⁶ Podelili su između sebe zemlju, gde će koji proći; Ahav je krenuo jednim putem, a Avdija je otišao drugim putem.

⁷ Dok je Avdija išao putem, Ilija mu izađe u susret. Prepoznavši ga, Avdija pade ničice i reče: „Jesi li to ti, gospodaru Ilija?“

⁸ On mu odgovori: „Ja sam. Idi i reci svome gospodaru: 'Ilija je ovde.'“

⁹ Avdija reče na to: „Kakav sam greh učinio te daješ svoga slugu u ruke Ahavove, da me ubije?“

¹⁰ Živoga mi Gospoda, Boga tvoga, nema naroda ni carstva gde moj gospodar nije poslao da te traže. Kad bi rekli: 'Nema ga ovde', on bi naterao to carstvo ili narod da se zakunu da te nisu našli.

¹¹ A ti mi sad kažeš: 'Idi i reci svome gospodaru da je Ilija ovde.'

¹² Kad ja odem od tebe, Duh Gospodnji će te odneti ni sam ne znam gde. Međutim, kad ja budem došao da to javim Ahavu, a on te ne nađe, on će me ubiti! A tvoj sluga se boji Gospoda od svoje mladosti.

¹³ Zar nije bilo javljeno mome gospodaru šta sam uradio kad je Jezavelja ubijala proroke Gospodnje? Ja sam sakrio stotinu proroka Gospodnjih, po pedeset u jednu pećinu i hranio ih hlebom i vodom.

¹⁴ A ti mi sad kažeš: 'Idi i reci svome gospodaru da je Ilija ovde.' Pa, on će me ubiti!“

¹⁵ Ilija reče: „Živoga mi Gospoda nad vojskama, kome služim, danas ću se pokazati pred njim.“

Ilija na gori Karmil

¹⁶ Avdija ode da se sretne s Ahavom, i pošto mu je javio, Ahav ode da se sretne sa Ilijom.

¹⁷ Kad je ugledao Iliju, Ahav mu reče: „Jesi li ti onaj što dovodi nevolju na Izrailja?“

¹⁸ Ilija odgovori: „Nisam ja taj što je doveo nevolju na Izrailja; to si ti i dom tvoga oca. Vi ste napustili Gospodnje zapovesti i otišli za Valima.

¹⁹ A sada mi saberi sav Izrailj na gori Karmil i četiri stotine pedeset Valovih proroka, i četiri stotine Aštartinih proroka, koji jedu za Jezaveljinim stolom.“

²⁰ Ahav posla po sav Izrailj i sabra proroke na goru Karmil.

²¹ Tada Ilija pristupi svem narodu i reče: „Dokle ćete hramati na obe noge? Ako je Gospod Bog, sledite njega, a ako je to Val, sledite njega.“

Narod mu nije odgovorio ni reči.

²² Tada Ilija reče narodu: „Samo sam ja ostao od proroka Gospodnjih, dok je Valovih proroka četiri stotine pedeset.

²³ Neka nam se daju dva junca; neka oni izaberu sebi jednog junca, pa neka ga raseku na delove i polože ga na drva, ali neka ne podmeću vatru. Ja ću uraditi isto sa drugim juncem i položiti ga na drva. Vatru neću podmetati.

²⁴ Vi onda prizovite ime svoga boga a ja ću prizvati ime Gospodnje. Onaj bog koji se odazove vatrom, taj je Bog.“

Sav narod odgovori: „Predlog je dobar.“

²⁵ Ilija reče Valovim prorocima: „Izaberite sebi jednog junca i pripremite ga najpre, jer vas je više. Zatim prizovite ime svoga boga, ali ne podmećite vatru.“

²⁶ Oni uzmu junca koji im je dan i pripreme ga.

Zatim su prizivali ime Valovo od jutra do podneva, govoreći: „O, Vale, odgovori nam!“ Ali nije bilo ni glasa, ni odgovora. Onda su igrali oko žrtvenika koji je bio napravljen.

²⁷ Kad je došlo podne, Ilija im se podsmevnu i reče: „Vičite glasnije, jer on je bog! Možda se zamislio, ili je zauzet; možda je otputovao, ili spava, pa ga treba probuditi.“

²⁸ Tada su počeli još glasnije da viču i da se paraju noževima i šilima po svom običaju, dok ih nije oblila krv.

²⁹ Kad je prošlo podne, oni stadoše da prorokuju dok nije došlo vreme da se prinese žrtva. Ali nije bilo ni glasa, ni odgovora, niti znaka života.

³⁰ Ilija reče svem narodu: „Pristupite k meni.“ Kad je sav narod pristupio k njemu, on je popravio Gospodnji žrtvenik, koji je bio porušen.

³¹ Ilija je uzeo dvanaest kamenova, prema broju plemena sinova Jakovljevih, kome je došla reč Gospodnja: „Tvoje ime će biti Izrailj.“

³² Od tog kamenja je podigao žrtvenik u ime Gospodnje, a oko žrtvenika je iskopao jarak toliko širok, da bi se u njemu mogle zasejati dve mere* žita.

³³ Zatim je poređao drva, isekao vola na komade, i položio ga na drva.

³⁴ Tada je rekao: „Napunite četiri krčaga vodom i izlijte je na žrtvu svespalnicu i na drva. Uradite to još jednom“ – reče. I opet reče: „Učinite to i po treći put“; i učiniše tako i treći put.

³⁵ Voda je potekla oko žrtvenika i ispunila jarak.

³⁶ Kad je došlo vreme da se prinese žrtva, prorok Ilija pristupi i reče: „Gospode, Bože Avrahamov, Isakov i Izrailjev, neka se danas zna da si ti Bog u Izrailju, a da sam ja tvoj sluga, i da sam po tvojoj reči učinio sve ove stvari.“

* 18:32 Oko 15 kg.

³⁷ Usliši me, Gospode! Usliši me, da bi ovaj narod znao da si ti Gospode Bog, i da ćeš ti obratiti njihova srca.“

³⁸ Tada se sruči oganj Gospodnji i proguta i žrtvu svespalnicu, i drva, i kamenje, i zemlju, i isuši vodu u jarku.

³⁹ Kad sav narod to vide, pade ničice i reče: „Gospod je Bog! Gospod je Bog!“

⁴⁰ Tada im Ilija reče: „Pohvatajte Valove pro-roke; neka nijedan ne umakne.“ Oni su ih poh-vatali i doveli Iliji kod potoka Kisona, i tamo ih je poklao.

Svršetak suše

⁴¹ Ilija reče Ahavu: „Idi, jedi i pij, jer se čuje zvuk velikog pljusk.“

⁴² Ahav je otišao da jede i pije, a Ilija je otišao na vrh Karmila. Tu je kleknuo na zemlju i položio glavu među kolena.

⁴³ Potom je rekao svome sluzi: „Ustani i pogledaj prema moru.“

On pogleda i reče: „Nema ničega.“

Ilija je sedam puta rekao: „Vrati se.“

⁴⁴ Sedmog puta je sluga rekao: „Eno, od mora se diže mali oblak, kao ljudski dlan.“

Ilija reče: „Idi i reci Ahavu: 'Upregni svoje kočije i siđi da te ne uhvati pljusak.'“

⁴⁵ Nebo se namah smrači od oblaka i vetra, i spusti se veliki pljusak. Ahav se popne u svoje kočije i ode u Jezrael.

⁴⁶ A ruka Gospodnja dođe na Iliju; on se opasa i otrča pred Ahavom sve do Jezraela.

19

Ilija beži od Jezavelje

¹ Kad je Ahav ispričao Jezavelji sve što je Ilija uradio, i kako je poubijao mačem sve proroke,

² Jezavelja je poslala glasnika Iliji, govoreći: „Neka mi tako učine bogovi, i neka dodaju, ako sutra u ovo vreme ne učinim s tvojim životom, kao što je bilo učinjeno sa životom svakoga od njih.“

³ On se uplašio, pa je ustao i pobegao da sačuva sebi život. Došao je u Vir-Saveju u Judi, gde je ostavio svoga slugu.

⁴ Onda je otišao u pustinju, dan hoda. Došavši do jedne smreke, seo je ispod nje i poželeo da umre. Rekao je: „Dosta mi je više! Gospode, uzmi moj život, jer nisam bolji od svojih predaka!“

⁵ Legao je ispod smreke i zaspao.

Ali anđeo ga dotaknu i reče mu: „Ustani i jedi.“

⁶ Kad se obazreo, tamo kod njegove glave je bila pogača pečena na kamenu i krčag vode. Jeo je i pio, pa je ponovo legao.

⁷ Anđeo Gospodnji se vratio po drugi put, dotaknuo ga i rekao mu: „Ustani i jedi, jer te očekuje dalek put.“

⁸ Ilija je ustao, pa je jeo i pio. Obnovivši snagu tom hranom, išao je četrdeset dana i četrdeset noći do Božije gore Horiv.

Ilijin susret sa Bogom

⁹ Tamo je ušao u jednu pećinu i prespavao tamo. Zatim mu dođe reč Gospodnja: „Šta ti radiš ovde, Ilija?“

¹⁰ On odgovori: „Bio sam veoma revan za Gospoda, Boga nad vojskama, jer su Izrailjci napustili tvoj savez, srušili tvoje žrtvenike i mačem pobili tvoje proroke. Samo sam ja ostao, a sada gledaju da i meni uzmu život.“

¹¹ *Bog* reče: „Izađi i stani na goru pred Gospodom, jer će Gospod proći.“

Pred Gospodom je bio veliki i silan vetar koji je cepao gore i lomio stene. Ali Gospod nije bio u vetru. Posle vetra je bio zemljotres, ali Gospod nije bio u zemljotresu.

¹² Posle zemljotresa je bio oganj, ali Gospod nije bio u ognju. Posle ognja dođe tihi šapat.

¹³ Kad je to Ilija čuo, zaklonio je lice plaštom, pa je izašao i stao na ulaz od pećine. Zatim mu je glas rekao: „Šta ti radiš ovde, Ilija?“

¹⁴ On odgovori: „Bio sam veoma revan za Gospoda, Boga nad vojskama, jer su Izrailjci napustili tvoj savez, srušili tvoje žrtvenike i mačem pobili tvoje proroke. Samo sam ja ostao, a sada gledaju da i meni uzmu život.“

¹⁵ Gospod mu reče: „Idi i vrati se putem za damaštansku pustinju. Kad dođeš, pomaži Azaila za cara nad Aramom,

¹⁶ a Juja, sina Nimsijevog, pomaži za cara nad Izrailjem. Jeliseja, sina Safatovog iz Avel-Meole, pomaži za proroka umesto sebe.

¹⁷ Ko pobegne od Azailovog mača, njega će ubiti Juj, a ko pobegne od Jujevog mača, njega će ubiti Jelisej.

¹⁸ Ipak, ostaviću u Izrailju sedam hiljada – sve one čija se kolena nisu savila pred Valom, i sva usta

koja ga nisu celivala.“

Ilija poziva Jeliseja u službu

¹⁹ Ilija ode odande i nađe Jeliseja, sina Safatovog, kako ore. Pred njim je bilo dvanaest jarmova volova, a sam je bio kod dvanaestog. Ilija prođe kraj njega i baci na njega svoj ogrtač.

²⁰ On ostavi volove, potrča za Ilijom i reče mu: „Dozvoli mi da se izljubim s ocem i majkom, pa ću poći za tobom.“

Ilija mu reče: „Idi, vrati se; zar sam ti učinio nešto veliko?“

²¹ Tada se okrenuo od njega, uzeo volove i zaklao ih. Meso je skuvao na drvima od volovskog jarma, i dao ga narodu da jede. Zatim je ustao i pošao za Ilijom, kao njegov sluga.

20

Rat s Aramejcima

¹ Ven-Adad, aramejski car, je sabrao svu svoju vojsku; s njim je bilo trideset dva cara, s konjima i bojnim kolima. On je otišao, opkolio Samariju i napao je.

² Potom je poslao glasnike Ahavu, caru izrailjskom, u grad.

³ Rekao mu je: „Ovako poručuje Ven-Adad: 'Tvoje srebro i zlato pripada meni, i tvoje predivne žene i deca pripadaju meni.'“

⁴ Car izrailjski odgovori: „Kako ti kažeš, gospodaru moj, care. Tvoj sam i ja i sve što imam.“

⁵ Glasnici su ponovo došli i rekli: „Ovako kaže Ven-Adad: 'Poručio sam ti: predaj mi svoje srebro i zlato, svoje žene i decu.’“

⁶ Zato ću ti sutra u ovo vreme poslati svoje sluge i oni će pretražiti tvoju kuću i kuće tvojih slugu, pa će uzeti sve što ti je vredno i odneti.“

⁷ Tada car izrailjski pozva sve starešine zemlje i reče: „Primite k znanju i pogledajte kako traži nevolju; jer je poslao po moje žene i decu, i po moje srebro i zlato, a ja mu nisam odbio.“

⁸ Sve starešine i sav narod mu rekoše: „Ne slušaj, niti pristaj!“

⁹ On reče Ven-Adadovim glasnicima: „Recite svome gospodaru caru: 'Učiniću sve što si prvi put tražio od svoga sluge, ali ovo ne mogu da učinim.'“ Glasnici odu i vrate se sa porukom.

¹⁰ Ven-Adad mu posla poruku: „Neka mi bogovi tako učine i neka dodaju, ako od Samarije ostane toliko pepela da svaki čovek koji me sledi dobije po šaku.“

¹¹ Izrailjski car mu odgovori: „Kaže se: 'Neka se ne hvali onaj koji se opasuje, nego onaj koji se raspasuje.'“

¹² Kad je Ven-Adad čuo ovu poruku dok je pio sa carevima pod šatorima, rekao je svojim slugama: „Krenite!“ Oni krenuše u grad.

Ahav pobeđuje Ven-Adada

¹³ Uto jedan prorok pristupi Ahavu, caru izrailjskom, i reče: „Govori Gospod: 'Vidiš li sve ovo veliko mnoštvo? Evo, danas ću ga predati u tvoje ruke, da znaš da sam ja Gospod.'“

¹⁴ Ahav reče: „Preko koga?“ Prorok reče: „Govori Gospod: 'Preko momaka oblasnih namesnika.'“

On upita: „Ko će započeti bitku?“

Prorok reče: „Ti.“

¹⁵ Ahav je prebrojao momke oblasnih namesnika, njih dve stotine trideset dva, a zatim je prebrojio sav narod, sve Izrailjce, njih sedam hiljada.

¹⁶ Izašli su u podne, dok se Ven-Adad napijao sa trideset dva cara, koji su mu došli u pomoć.

¹⁷ Prvo su izašli momci oblasnih namesnika.

Ven-Adad je poslao izvidnicu, koja mu je javila: „Izašli su ljudi iz Samarije.“

¹⁸ On reče: „Ako su izašli radi mira, pohvatajte ih žive, a ako su izašli radi rata, svejedno ih pohvatajte žive.“

¹⁹ Tako momci oblasnih namesnika izađu iz grada, a vojska za njima.

²⁰ Svaki je ubio svog protivnika, te su se Aramejci razbežali. Izrailjci su ih gonili, ali je Ven-Adad, aramejski car, pobegao na konju s konjanikom.

²¹ Tada je izašao i izrailjski car i navalio na konje i bojna kola, i naneo Aramejcima veliki poraz.

²² Zatim prorok pristupi izrailjskom caru i reče mu: „Idi i pojačaj svoje snage; razmisli i vidi šta ćeš da uradiš, jer će te aramejski car napasti na početku naredne godine.“

²³ A sluge aramejskog cara rekoše mu: „Njihovi bogovi su planinski bogovi, i zato su nas savladali. Ali ako se sukobimo sa njima u ravnici, svakako ćemo ih savladati.“

²⁴ Učini ovako: ukloni careve s njihovih položaja, a umesto njih postavi vojvode.

²⁵ Zatim skupi onakvu vojsku kakvu si izgubio, isto toliko konja i bojnih kola, pa ćemo se sukobiti s njima u ravnici, i svakako ćemo ih savladati.“ On ih je poslušao, pa je učinio tako.

Pobeda kod Afeka

²⁶ Na početku godine, Ven-Adad skupi Aramejce i krene na Afek da ratuje protiv Izrailjaca.

²⁷ I Izrailjci su se skupili i poneli hranu, pa su im krenuli u susret. Kad su se Izrailjci utaborili nasuprot njima, bili su kao dva stada koza. Aramejci su, pak, prekrili zemlju.

²⁸ Tada pristupi čovek Božiji i reče izrailjskom caru: „Govori Gospod: 'Zato što su Aramejci rekli: Gospod je bog planina, a ne bog dolina, predaću sve ovo veliko mnoštvo u tvoje ruke, da znate da sam ja Gospod.'“

²⁹ Sedam dana su bili utaboreni jedni naspram drugih. Sedmoga dana je počela bitka. Izrailjci su pobili stotinu hiljada aramejskih pešaka u jednom danu.

³⁰ Ostali su pobegli u Afek, u grad, ali se gradski zid srušio na preostalih dvadeset sedam hiljada ljudi. Ven-Adad je pobeo u grad i ušao u tajnu odaju.

³¹ Njegove sluge mu rekoše: „Čuli smo da su carevi doma Izrailjevog milostivi. Stoga, hajde da stavimo kostret oko bokova i konopce oko glava i izađimo pred izrailjskog cara; možda će ti poštediti život.“

³² Tako su opasali kostret oko bokova i stavili konopce oko glava, pa su došli k izrailjskom caru i rekli: „Tvoj podanik, Ven-Adad, kaže: 'Molim te, poštedi mi život.'“ Ahav na to reče: „Zar je još uvek živ? On je moj brat.“

³³ Tražeći neki znak, ljudi su hitro dočekali njegovu reč i rekli: „Jeste, Ven-Adad je tvoj brat!“ On

im reče: „Idite i dovedite ga.“ Ven-Adad izađe pred njega, a on ga uze u svoja bojna kola.

³⁴ Ven-Adad mu reče: „Vratiću ti gradove koje je moj otac uzeo od tvog oca, a možeš za sebe da postaviš i tržnice u Damasku, kao što je moj otac postavio u Samariji.“

Ahav odgovori: „Pustiću te na osnovu ovog dogovora.“ Zatim je sklopio savez s njim i pustio ga.

Prorok osuđuje Ahava

³⁵ Ali dođe jedan od proročkih sinova i reče jednom od svojih drugova po reči Gospodnjoj: „Udari me!“ No, ovaj je odbio da ga udari.

³⁶ Zato mu prorok reče: „Pošto nisi poslušao glas Gospodnji, evo, čim izađeš od mene, ubiće te lav.“ Tek što je malo odmakao od njega, naišao je na njega lav i ubio ga.

³⁷ Zatim je našao drugog čoveka i rekao mu: „Udari me!“ Čovek ga udari i izranjavi ga.

³⁸ Prorok ode i stade na put da sačeka cara. Na oči je stavio povez da se prikrije.

³⁹ Kad je car prolazio, on doviknu caru i reče: „Tvoj je sluga stupio u sâmo središte bitke, kad je neki čovek došao k meni i doveo mi jednog čoveka, rekavši: 'Čuvaj ovog čoveka! Ako bude nestao, svojim ćeš životom platiti za njegov život, ili ćeš platiti talanat* srebra.'“

⁴⁰ Ali dok je tvoj sluga bio zauzet ovim i onim, on je nestao.“

Izrailjski car mu reče: „Onda je to tvoja presuda; sam si je izrekao.“

* 20:39 Oko 34 kg.

⁴¹ Ali on brže-bolje skide povez sa očiju. Tada je car izrailjski video da je to jedan od proroka.

⁴² On reče caru: „Govori Gospod: 'Zato što si pustio čoveka koga sam odredio za kletu uništenje, svojim ćeš životom platiti za njegov život, i tvoj narod za njegov narod.'“

⁴³ Car izrailjski ode svojoj kući, smrknut i ljutit.

21

Navutejev vinograd

¹ Posle ovih događaja dogodilo se ovo: Navutej Jezraelac je imao vinograd u Jezraelu, uz dvor Ahava, cara Samarije.

² Ahav reče Navuteju: „Daj mi svoj vinograd da imam za sebe povrtnjak, jer se nalazi uz moju kuću. A ja ću ti dati umesto njega bolji vinograd; ili, ako više voliš, isplatiću ti njegovu vrednost u novcu.“

³ Ali Navutej reče Ahavu: „Ne dao Gospod da ti dam nasledstvo svojih predaka!“

⁴ Ahav dođe svojoj kući smrknut i ljutit, zbog odgovora koji mu je dao Navutej Jezraelac, govoreći. „Ne dam ti nasledstvo svojih predaka.“ Legao je na svoju postelju, okrenuo lice na stranu i nije hteo da jede.

⁵ Njegova žena Jezavelja dođe k njemu i upita ga: „Zašto si tako zle volje, pa ne možeš da jedeš?“

⁶ On joj reče: „Govorio sam sa Navutejem Jezraelcem. Rekao sam mu: 'Daj mi svoj vinograd za novac, ili ako želiš, daću ti drugi vinograd za njega.' Ali on reče: 'Neću ti dati svoj vinograd.'“

⁷ Reče mu njegova žena Jezavelja: „Zar ne vladaš ti nad Izrailjem? Ustani, jedi i razvedri se, a ja ću ti dati vinograd Navuteja Jezraelca.“

⁸ Tada je napisala pisma u Ahavovo ime, zapečatila ih njegovim pečatom i poslala pisma starešinama i glavarima, koji su živeli u istom gradu s Navutejem.

⁹ U pismima je napisala sledeće:

„Proglasite post i postavite Navuteja pred narod.

¹⁰ Zatim postavite dve ništarije ispred njega da svedoče protiv njega, govoreći: 'Proklinjao si Boga i cara!' Onda ga izvedite i kamenujte da pogine.“

¹¹ Ljudi iz njegovog grada, starešine i glavari, koji su živeli u njegovom gradu, učine po poruci koju im je poslala Jezavelja, onako kako im je napisala u pismima koja im je poslala.

¹² Proglase oni post i postave Navuteja pred narod.

¹³ I dođu dva čoveka, ništarije. Oni su se postavili ispred njega i svedočili protiv Navuteja pred narodom, govoreći: „Proklinjao je Boga i cara!“ Potom su ga izveli napolje i zasuli ga kamenjem, te je poginuo.

¹⁴ Zatim su poslali poruku Jezavelji: „Navutej je kamenovan; mrtav je.“

¹⁵ Kad je Jezavelja čula da je Navutej kamenovan i da je poginuo, rekla je Ahavu: „Ustani i prisvoji vinograd Navuteja Jezraelca, koji je odbio da ti da za novac. Naime, Navutej nije više živ, nego je mrtav.“

¹⁶ Kad je Ahav čuo da je Navutej mrtav, ustao je i sišao u vinograd Navuteja Jezraelca da ga prisvoji.

Ilija navešćuje Božiju kaznu

17 Tada dođe reč Gospodnja Iliji, Tesvićaninu, govoreći:

18 „Ustani i pođi u susret Ahavu, caru izrailjskom u Samariji. Eno ga u Navutejevom vinogradu; sišao je da ga prisvoji.

19 Reci mu: 'Govori Gospod: ubio si i prisvojio!' Reci mu: 'Govori Gospod: na mestu gde su psi lizali Navutejevu krv, psi će lizati i tvoju krv.'“

20 Ahav reče Iliji: „Nađe li me, neprijatelju moj!“

Ilija odgovori: „Nađoh te! Zato što si se prodao da učiniš zlo u očima Gospodnjim,

21 'evo, dovešću na tebe propast, pa ću zatrti tvoje potomstvo, i iskoreniti Ahavu svako muško, roba i slobodnjaka.

22 Učiniću s tvojim domom kao s domom Jerovoama, sina Navatovog, i kao s domom Vase, sina Ahijinog, jer si me gnevio navodeći Izrailja na greh.'

23 Gospod je rekao i za Jezavelju: 'Psi će izjesti Jezavelju kod zidina jezraelskih.

24 One od Ahava koji umru u gradu, izješće psi, a one koji umru u polju, izješće ptice nebeske.”“

25 I nikada nije bilo takvog kao Ahav, koji se prodao da čini zlo u Gospodnjim očima, na šta ga je podsticala njegova žena Jezavelja.

26 On je postupao na najodvratniji način, sledeći idole, baš kao što su činili Amorejci, koje je Gospod isterao pred Izrailjcima.

27 Kad je Ahav čuo ove reči, razderao je svoju odeću i obukao na sebe kostret, pa je postio i ležao u kostreti, hodajući potišteno.

²⁸ Tada dođe reč Gospodnja Iliji Tesvićaninu:

²⁹ „Jesi li video kako se Ahav ponizio preda mnom? Ipak, pošto se ponizio preda mnom, neću dovesti propast za njegovog života; dovešću propast na njegov dom u vreme njegovog sina.“

22

Združeni pohod protiv Arama

¹ Naredne tri godine nije bilo rata između Arama i Izrailja.

² A onda, u trećoj godini, dođe Josafat, car Judin, k caru izrailjskom.

³ Car izrailjski reče svojim slugama: „Znate li da Ramot galadski pripada nama? A ipak, mi ne preduzimamo ništa da ga povratimo iz ruku cara aramskog.“

⁴ On reče Josafatu: „Hoćeš li poći sa mnom na Ramot galadski?“ Josafat odgovori caru izrailjskom: „Što sam ja, to si ti; moj je narod kao tvoj narod, i moji konji kao tvoji konji.“

⁵ Josafat reče caru izrailjskom: „Zatraži prvo Gospodnji savet.“

⁶ Car izrailjski okupi četiri stotine proroka i reče im: „Da li da pođem u rat protiv Ramota galadskog, ili da se okanem toga?“ Oni mu odgovoriše: „Pođi, jer će ga Gospod predati u careve ruke.“

⁷ Josafat upita: „Ima li ovde još neki prorok Gospodnji da ga pitamo?“

⁸ Car izrailjski reče Josafatu: „Postoji još jedan čovek preko koga možemo da pitamo Gospoda, ali ja ga mrzim, jer mi ne prorokuje ništa dobro, nego samo zlo. To je Miheja, sin Jemlin.“

A Josafat reče: „Neka car ne govori tako.“

⁹ Tada car izrailjski dozva jednog dvoranina i reče: „Brzo dovedi Miheju, sina Jemlinog!“

¹⁰ Car izrailjski i Josafat, car Judin, obučeni u svoje odore, sedeli su svaki na svome prestolu kod gumna na ulazu samarijske kapije, dok su svi proroci prorokovali pred njima.

¹¹ Sedekija, sin Hananin, načini sebi gvozdene rogove i reče: „Govori Gospod: 'Ovim ćeš bosti Aramejce, dok ih ne dokrajčiš!'“

¹² Svi proroci su ovako prorokovali, govoreći: „Idi na Ramot galadski i imaćeš uspeha, jer će ga Gospod dati u careve ruke!“

Prorok Miheja proriče propast

¹³ Glasnik koji je otišao da pozove Miheju, rekao mu je: „Eno, proroci jednodušno prorokuju što je povoljno za cara. Stoga neka i tvoje reči budu kao njihove; govori caru ono što je povoljno za njega.“

¹⁴ Miheja odgovori: „Živoga mi Gospoda, govoriću ono što mi Gospod bude rekao!“

¹⁵ Kad je došao k caru, car mu reče: „Miheja, da li da idemo u Ramot galadski da ratujemo protiv njega, ili da se okanem toga?“ Miheja mu dogovori: „Idi, imaćeš uspeha. Gospod će ga predati u careve ruke.“

¹⁶ Car mu reče: „Dokle ću te zaklinjati da mi kažeš samo istinu u ime Gospodnje?“

¹⁷ Miheja reče: „Vidim sav Izrailj raštrkan po gorama, kao stado bez pastira. Gospod reče: 'Oni nemaju gospodara; neka se svako vrati kući u miru.'“

¹⁸ Tada car izrailjski reče Josafatu: „Nisam li ti rekao da mi neće prorokovati ništa dobro, nego samo zlo?“

¹⁹ Ali *Miheja* reče: „Zato čuj reč Gospodnju! Video sam Gospoda kako sedi na svome prestolu, a sva je nebeska vojska stajala s njegove desne i leve strane.

²⁰ Gospod reče: 'Ko će zvesti Ahava da pođe na Ramot galadski?'

Jedan je rekao ovako, a drugi onako.

²¹ Jedan duh izađe, stade pred Gospoda i reče: 'Ja ću ga zvesti.' Gospod ga upita: 'Kako?'

²² On reče: 'Izaći ću i biću lažljiv duh u ustima svih njegovih proroka.'

Gospod reče: 'Uspećeš da ga zavedeš; idi i učini tako.'

²³ Gospod je, dakle, stavio lažljivog duha u usta svih ovih proroka; a Gospod ti objavljuje propast.“

²⁴ Tada Sedekija, sin Hananin, priđe, udari Miheju po obrazu i reče: „Zar je Duh Gospodnji otišao od mene da bi govorio tebi?“

²⁵ Miheja reče: „Videćeš onoga dana kada budeš išao iz sobe u sobu da se sakriješ.“

²⁶ Car izrailjski reče: „Uzmi Miheju i predaj ga Amonu, upravitelju grada, i Joasu, carevom sinu.

²⁷ Reci: 'Govori car: bacite ovoga u tamnicu, i hranite ga s malo hleba i vode dok se ne vratim u miru.“

²⁸ A Miheja mu reče: „Ako se zaista vratiš u miru, onda Gospod nije govorio preko mene.“ I još reče: „Čujte, svi narodi!“

Poraz i Ahavova smrt

²⁹ Tako car izrailjski i Josafat, car Judin, krenu na Ramot galadski.

³⁰ Car izrailjski reče Josafatu: „Prerušiću se i poći u bitku, a ti obuci svoju odoru.“ Car izrailjski se preruši i ode u bitku.

³¹ A car aramejski zapovedi trideset dvojici zapovednika svojih bojnih kola: „Ne upuštajte se u boj ni s velikim ni s malim, već samo s carem izrailjskim.“

³² Kad su zapovednici bojnih kola videli Josafata, mislili su: „To je sigurno car izrailjski.“ Tada su se okrenuli i oborili se na njega. Ali Josafat povika.

³³ Kad su zapovednici bojnih kola videli da to nije car izrailjski, okrenuli su se od njega.

³⁴ Međutim, neko nasumce odape luk i ustrelí cara izrailjskog između sastava njegovog oklopa. On reče svome vozaču: „Okreni kola i izvedi me iz bitke, jer sam ranjen.“

³⁵ Ljuta se bitka vodila celog tog dana, ali se car držao na nogama u bojnim kolima naspram Aramejaca. Krv iz rane slivala se na pod bojnih kola. Umro je uveče.

³⁶ Pri zalasku sunca, bilo je objavljeno: „Svaki čovek u svoj grad! Svaki čovek u svoj kraj!“

³⁷ Tako je poginuo car *izrailjski*. Doneli su ga u Samariju i tamo ga sahranili.

³⁸ Bojna kola su oprali u samarijskom jezeru: tamo su psi lizali njegovu krv, a bludnice se kupale, prema reči koju je Gospod rekao.

³⁹ Ostala Ahavova dela i sve što je učinio, o dvoru koji je sagradio od slonovače, i o gradovima koje

je sagradio, nije li to zapisano u Knjizi dnevnika careva izrailjskih?

⁴⁰ Ahav se upokojio sa svojim precima, a na njegovo mesto se zacario njegov sin Ohozija.

Josafatovo carevanje nad Judom

⁴¹ Josafat, sin Asin, zacario se nad Judom u četvrtoj godini Ahava, cara Izrailja.

⁴² Josafatu je bilo trideset pet godina kad se zacario, a vladao je dvadeset pet godina u Jerusalimu. Majka mu se zvala Azuva, ćerka Silejeva.

⁴³ On je u svemu sledio puteve svoga oca Ase i nije odstupao od toga, nego je činio što je pravo u Gospodnjim očima. Ipak, uzvišice nisu bile uklonjene; narod je još uvek prinosio žrtve i kadio na uzvišicama.

⁴⁴ Josafat je bio u miru sa carem izrailjskim.

⁴⁵ Ostalo o Josafatu, junaštvo koje je pokazao u ratovanju, nije li to zapisano u Knjizi dnevnika careva Judinih?

⁴⁶ Takođe je iskorenio iz zemlje hramske bludnike koji su se održali do vremena njegovog oca.

⁴⁷ U Edomu nije bilo cara; namesnik je vladao kao car.

⁴⁸ Josafat je izgradio deset tarsiskih lađa da ide u Ofir po zlato, ali lađe nisu mogle da odu jer su se nasukale kod Esion-Gevera.

⁴⁹ Tada Ohozija, sin Ahavov, reče Josafatu: „Neka moje sluge pođu na lađama s tvojim slugama.“ Ali Josafat nije hteo.

⁵⁰ Kad se Josafat upokojio sa svojim precima, sahranili su ga s njegovim precima u gradu njegovog praoca Davida. Na njegovo mesto se zacario njegov sin Joram.

Ohozijina vladavina nad Izrailjem

⁵¹ Ohozija, sin Ahavov, se zacario nad Izrailjem u Samariji u sedamnaestoj godini Josafata, cara Judinog. Vladao je dve godine nad Izrailjem.

⁵² On je činio što je zlo u Gospodnjim očima, sledeći put svoga oca i svoje majke, i put Jerovoama, sina Navatovog, koji je Izrailj naveo na greh.

⁵³ Služio je Valu i klanjao mu se. Tako je razgnevio Gospoda, Boga Izrailjevog, baš kao što je to njegov otac činio.

Biblica® Novi srpski prevod, slobodna prava
The Holy Bible in the Serbian language, Latin script:
Biblica® Novi srpski prevod, slobodna prava

copyright © 2005 2017 Biblica, Inc.

Language: Српски/ Srpski (Serbian)

Contributor: Biblica, Inc.

Biblica® Novi srpski prevod, slobodna prava™

Autorska prava © 2005, 2017 Biblica, Inc.

Biblica® Open New Serbian Translation™

Copyright © 2005, 2017 by Biblica, Inc.

„Biblica“ je zaštićeni znak registrovan od strane Biblica, Inc u Zavodu za patente i žigove Sjedinjenih Američkih Država. Koristi se sa dozvolom.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trade-mark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

Creative Commons License

Ovo Sveti pismo ili „Delo“ je dostupna pod međunarodnom licencom Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 (CC BY-SA). Da biste videli ovu licencu, posetite <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0> | <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0> ili pošaljite pismo na adresu: Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, SAD.

“Biblica” je zaštićeni znak registrovan od strane Biblica, Inc. Svaki put kada koristite žig Biblica®, morate da imate pisanu dozvolu od Biblica, Inc. Imate dozvolu da kopirate i distribuirate ovo delo, sve dok ga ne menjate i zadržavate naslov kakav jeste, koji uključuje zaštićeni znak „Biblica®“. Promena ili prevođenje ovog dela će stvoriti izvedeno delo, koje će zahtevati da uklonite zaštićeni znak Biblica®. Kada objavite ovo izvedeno delo, morate da navedete koje ste promene napravili tamo gde ljudi mogu da ih vide, na primer na internet stranici. Takođe, morate da pokažete odakle je originalno delo: „Originalno delo Biblica, Inc. je besplatno dostupno na www.biblica.com fi <https://open.bible>.“

Bez obzira da li koristite ovo delo bez promena ili napravite izvedeno delo, izjava o autorskim pravima mora da bude navedena na naslovnoj strani ili strani o autorskim pravima dela/proizvednog dela na sledeći način:

Biblica® Novi srpski prevod, slobodna prava™

Autorska prava © 2005, 2017 Biblica, Inc.

Biblica® Open New Serbian Translation™

Copyright © 2005, 2017 by Biblica, Inc.

„Biblica“ je zaštićeni znak registrovan od strane Biblica, Inc u Zavodu za patente i žigove Sjedinjenih Američkih Država. Koristi se sa dozvolom.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trade-mark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

Takođe, morate da ponudite svoj izvedeni rad koristeći istu licencu (CC BY-SA) i pravila.

Ukoliko želite da obavestite Biblicu, Inc. u vezi sa vašim prevodom ovog dela, molimo vas da nas kontaktirate na <https://open.bible/contact-us>.

This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this license, visit <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0> | <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® is a trademark registered by Biblica, Inc., and use of the Biblica® trademark requires the written permission of Biblica, Inc. Under the terms of the CC BY-SA license, you may copy and redistribute this unmodified work as long as you keep the Biblica® trademark intact. If you modify a copy or translate this work, thereby creating a derivative work, you must remove the Biblica® trademark. On the derivative work, you must indicate what changes you have made and attribute the work as follows: “The original work by Biblica, Inc. is available for free at www.biblica.com and open.bible.”

Notice of copyright must appear on the title or copyright page of the work as follows:

Biblica® Novi srpski prevod, slobodna prava™

Autorska prava © 2005, 2017 Biblica, Inc.

Biblica® Open New Serbian Translation™

Copyright © 2005, 2017 by Biblica, Inc.

„Biblica“ je zaštićeni znak registrovan od strane Biblica, Inc u Zavodu za patente i žigove Sjedinjenih Američkih Država. Koristi se sa dozvolom.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trade-mark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

You must also make your derivative work available under the same license (CC BY-SA).

If you would like to notify Biblica, Inc. regarding your translation of this work, please contact us at open.bible/contact-us.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

- You include the above copyright and source information.

- If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

- If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 20 May 2025 from source files dated 21 May 2025

b57e665f-db1e-586a-8f9f-488f99e19ac3